

Vergaderjaar 2006–2007

30 899

Evaluatie Wet op de jeugdzorg

Nr. 3

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 10 juli 2007

In de vaste commissies voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport¹ en voor Justitie² bestond er bij enkele fracties behoefte een aantal vragen ter beantwoording voor te leggen aan de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de minister van Justitie over de brief van 29 november 2006 inzake Evaluatieonderzoek Wet op de jeugdzorg en IBO jeugdbeleid (30 899, nr. 1).

De op 6 februari 2007 toegezonden vragen zijn met de door minister voor Jeugd en Gezin, mede namens de minister van Justitie, toegezonden antwoorden hieronder afgedrukt.

De voorzitter van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
Smeets

De voorzitter van de vaste commissie voor Justitie,
De Pater-van der Meer

Adjunct-griffier van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
Sjerp

¹ Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), Vendrik (GL), Kant (SP), Blok (VVD), Ferrier (CDA), ondervoorzitter, Joldersma (CDA), De Vries (CDA), Smeets (PvdA), voorzitter, Van Miltenburg (VVD), Schippers (VVD), Omtzigt (CDA), Koşer Kaya (D66), Willemse-van der Ploeg (CDA), Van der Veen (PvdA), Schermers (CDA), Van Gerven (SP), Wolbert (PvdA), Heerts (PvdA), Zijlstra (VVD), Van Gijlswijk (SP), Ouwehand (PvdD), Agema (PVV), Leijten (SP), Bouwmeester (PvdA) en Wiegman-van Meppelen Scheppink (CU).

Plv. leden: Van der Staaij (SGP), Azough (GL), Van Velzen (SP), Neppéus (VVD), Vietsch (CDA), Sterk (CDA), Ormel (CDA), Van Dijken

(PvdA), Verdonk (VVD), Griffith (VVD), Atsma (CDA), van der Ham (D66), Çörüz (CDA), Gill'ard (PvdA), Jonker (CDA), Langkamp (SP), Jacobi (PvdA), Arib (PvdA), Kamp (VVD), De Wit (SP), Thieme (PvdD), Bosma (PVV), Luijben (SP), Hamer (PvdA) en Ortega-Martijn (CU).

² Samenstelling:

Leden: Van de Camp (CDA), De Wit (SP), Van Beek (VVD), Van der Staaij (SGP), Arib (PvdA), ondervoorzitter, De Pater-van der Meer (CDA), voorzitter, Çörüz (CDA), Wolfsen (PvdA), Joldersma (CDA), Gerkens (SP), Van Vroonhoven-Kok (CDA), Van Velzen (SP), Azough (GroenLinks), Griffith (VVD), Teeven

(VVD), Kalma (PvdA), De Roon (PVV), Verdonk (VVD), Pechtold (D66), Thieme (PvdD), Kuiken (PvdA), Leijten (SP), Bouwmeester (PvdA), Van Toorenburg (CDA) en Anker (ChristenUnie). Plv. leden: Sterk (CDA), Langkamp (SP), Weekers (VVD), Van der Vlies (SGP), Van Dijken (PvdA), Schinkelshoek (CDA), Jager (CDA), Gill'ard (PvdA), Jonker (CDA), Roemer (SP), De Vries (CDA), Abel (SP), Halsema (GroenLinks), Blok (VVD), Van Miltenburg (VVD), Dijsselbloem (PvdA), Fritsma (PVV), Zijlstra (VVD), Koşer Kaya (D66), Ouwehand (PvdD), Spekman (PvdA), Van Gijlswijk (SP), Bouchibti (PvdA), Van Haersma Buma (CDA) en Slob (ChristenUnie).

Vragen CDA-fractie

1

Het is verheugend te constateren dat het goed gaat met de wachttijden. Effectieve jeugdzorg kan immers niet samengaan met wachttijden. Daarom moet het wegwerken van wachttijden topprioriteit hebben. Zoals het er momenteel naar uit ziet gaat het met het wegwerken van de wachttijden de goede kant op, maar kan per provincie een overzicht worden gegeven van de wachttijden bij de verschillende instanties zoals de bureaus jeugdzorg (BJZ), het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK), de Raad voor de Kinderbescherming en de achterliggende zorg-aanbieders? Wat is de snelheid van handelen in het geval van crisissituaties?

De doorlooptijd bij de bureaus jeugdzorg voor indicatiestelling verschilt sterk per provincie. Verschillende provincies kennen een gemiddelde doorlooptijd van ongeveer 60 kalenderdagen, terwijl in andere provincies de doorlooptijd boven de 100 dagen ligt.

Doorlooptijd BJZ:

Provincie/gsr	1e kwartaal 2007
Groningen	133
Friesland	104
Drenthe	110
Overijssel	28*
Gelderland	105
Flevoland	93
Utrecht	niet bekend
Noord-Holland	198
Zuid-Holland	67
Zeeland	72
Noord-Brabant	93
Limburg	112
Amsterdam	127
Rotterdam	68
Haaglanden	61
Ongewogen gemiddelde	98

* eerste schatting

De doorlooptijd AMK betreft het aantal kalenderdagen tussen de datum dat er een melding wordt gedaan van kindermishandeling en de beëindiging van een onderzoek naar kindermishandeling. Volgens artikel 54 van het Uitvoeringsbesluit Wet op de jeugdzorg mag de maximale doorlooptijd 96 dagen zijn. De (ongewogen) gemiddelde landelijke doorlooptijd bedroeg in het eerste kwartaal van 2007 78 dagen.

Doorlooptijd van melding tot einde onderzoek bij AMK per provincie

Provincie/gsr	3e kwartaal 2006	4e kwartaal 2006	1e kwartaal 2007
Noord Holland	108	126	109
Zuid Holland	72	80	76
Zeeland	121	136	77
Noord Brabant	246	122	95
Gelderland	67	80	79
Utrecht	83	81	71
Flevoland	95	92	110
Limburg	53	56	67
Friesland	114	84	76
Groningen	86	62	88
Drenthe	84	89	55
Overijssel	63	62	53
Amsterdam	104	104	88

Provincie/gsr	3e kwartaal 2006	4e kwartaal 2006	1e kwartaal 2007
Rotterdam	120	99	81
Haaglanden	102	53	51
Totaal gemiddeld	101	88	78

Door een andere regionale indeling kan geen eenduidig overzicht per provincie worden gegeven van de wachttijden bij de Raad voor de Kinderbescherming. De gemiddelde landelijke doorlooptijd in 2006 voor een beschermingsonderzoek is binnen de gestelde norm van 115 dagen gebleven. Deze doorlooptijd behelst de totale periode van intake tot en met de (administratieve) afronding van het onderzoek. Er is sprake van een wachtlijst bij de Raad voor de Kinderbescherming zodra de genormeerde wachttijdfase wordt overschreden. Op basis van de normering is bij de Raad voor de Kinderbescherming sprake van een wachtlijst zodra het langer dan 15 dagen duurt na de intake, voordat het feitelijk onderzoek start. De Raad voor de Kinderbescherming heeft zich in 2006 gericht op het wegwerken van de wachtlijsten. Dit heeft per 1 januari 2007 op een landelijk totaal niveau geresulteerd in het nagenoeg weggewerkt zijn van de wachtlijsten. Er zijn nog enkele regionale fricties: drie van de dertien regio's (Friesland-Flevoland, Rotterdam en Den Haag) hebben per 1 januari 2007 (nog) wel een beperkte wachtlijst. Inmiddels blijkt uit uit de eerste viermaandsrapportage van 2007 dat de wachtlijsten voor een aantal hoofdproducten, met name beschermingsonderzoeken, weer oplopen. Derhalve zijn, zoals bekend gemaakt bij brief van 20 juni aan uw Kamer, aan de Raad voor de Kinderbescherming extra middelen beschikbaar gesteld. Bij crisissituaties gelden bij de Raad voor de Kinderbescherming geen wachttijden en/of wachtlijsten. In dergelijke situaties worden acuut informatie verzameld, besluiten genomen en zonedig (voorlopige) maatregelen getroffen.

De gemiddelde wachttijden bij achterliggende zorgaanbieders zijn (nog) niet op provinciaal niveau beschikbaar. In de volgende tabel zijn dan ook de wachttijden per zorgvorm op landelijk niveau weergegeven. Deze wachttijd bestaat uit het gemiddeld aantal kalenderdagen dat is verstreken tussen de datum dat een jeugdige een indicatie heeft ontvangen van bureau jeugdzorg en de datum waarop de zorg is begonnen.

Gemiddelde wachttijd zorgaanbieders (kalenderdagen) over het 1e t/m 3e kwartaal 2006

Zorgvorm	Wachttijd over 1e t/m 3e kwartaal 2006
Ambulante zorg	56
Dagbehandeling	51
Pleegzorg	32
Residentiële zorg	42

Uit de brief die Staatssecretaris Ross op 16 februari 2007 naar de Kamer heeft gestuurd (zie brief van 16 februari 2007, TK 2006–2007, 29 815, nr. 99) blijkt tevens dat het aantal kinderen dat langer dan negen weken wacht op zorg bij een zorgaanbieder, is gedaald van 5 000 op 1 januari 2006 tot 284 op 31 december 2006. Op 1 april 2007 bedroeg deze wachtlijst echter weer 2065 kinderen. In de brief van 20 juni 2007 (DJB/JZ-2779071) heb ik aangegeven welke aanpak mij voor ogen staat om de wachtlijst binnen de norm te houden.

Indien bureau jeugdzorg, naar aanleiding van een aanmelding, heeft geconstateerd dat er sprake is van een crisissituatie dan wordt direct het crisistrject gestart. In dit geval hoeft er niet te worden gewacht op een indicatiebesluit van bureau jeugdzorg, waardoor in gevallen van crisis de

jeugdige direct in zorg wordt genomen. In het geval van crisisplaatsing geldt dan ook geen wachttijd bij bureau jeugdzorg.

2

Volgens de onderzoekers is het systeem van de Wet op de jeugdzorg (Wjz) op hoofdlijnen geschikt om de gestelde jeugdzorgdoelstellingen te realiseren. Dit in tegenstelling tot de Commissaris Jeugd- en Jongerenbeleid die juist voor aanpassing van het stelsel pleit. Het kabinet neemt in haar reactie enerzijds de conclusies van het onderzoek (geen stelselwijziging maar knelpunten oplossen) over, maar schuift anderzijds een standpunt over het stelsel door naar het volgende kabinet. Hoe zou een mogelijke stelselwijziging zich verhouden tot de aanpak van knelpunten?

De onderzoekers hebben vastgesteld dat veel van de knelpunten in de jeugdzorg op te lossen zijn binnen het huidige stelsel, door het stelsel beter te stroomlijnen. Hier wil ik de komende periode prioriteit aan geven. Door de Centra voor jeugd en gezin wordt het gemeentelijke jeugdbeleid beter geordend en minder versnipperd, waardoor een effectievere inzet ontstaat die voor ouders en kinderen beter herkenbaar is. Het Kabinet zal de ontwikkeling van Centra voor jeugd en gezin met kracht ter hand nemen en deze ontwikkeling stimuleren met een financiële impuls. De aansluiting tussen het gemeentelijke en provinciale domein kan nog flink verbeterd worden. De samenwerking tussen bureaus jeugdzorg en de Centra moet goed gaan verlopen. Door een beter geordend lokaal jeugd-beleid is deze samenwerking eenvoudiger te organiseren, bijvoorbeeld door het inrichten van voorposten van de bureaus in de Centra. De bureaus jeugdzorg moeten veel beter gebruikmaken van alle informatie die al over de cliënt bekend is, zodat ouders en kinderen niet steeds het verhaal opnieuw hoeven te vertellen. Dit is ook het oogmerk van de implementatie van het kader integraal indiceren, dat in het kader van operatie Jong is ontwikkeld. De indicatiestelling van zorg en onderwijs zal verder worden geïntegreerd. Ook de jeugdbeschermingsketen kan beter worden georganiseerd. Uit de proefprojecten die in het kader van beter beschermd zijn uitgevoerd, blijkt dat door een andere werkwijze, een aanmerkelijk kortere doorlooptijd kan worden gerealiseerd. Uitgangspunt bij al deze voorstellen voor verbetering is, dat dit bijdraagt aan betere en snellere zorg aan kinderen en hun ouders.

3

De Centra voor jeugd en gezin zijn steeds meer een begrip, deze ontwikkeling is verheugend. Het jeugdbeleid moet niet alleen zo dicht mogelijk bij kinderen worden georganiseerd, maar ook zo vroeg mogelijk. Het jeugd-beleid krijgt in gemeenten vorm door de vijf functies in de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Hoe staat de staatssecretaris in dit kader tegenover het maken van prestatie-afspraken tussen gemeenten en provincies zoals besproken wordt in het IBO-rapport (Interdepartementaal Beleidsonderzoek Jeugdbeleid)?

Terecht staat in het IBO-jeugdbeleid dat gemeenten en provincies afspraken moeten maken over een optimale aansluiting tussen lokale voorzieningen en de jeugdzorg. Het Rijk schrijft daarbij niet voor welke vorm deze afspraken moeten hebben: het is aan gemeenten en provincies om dit te bepalen. Essentie is dat de aansluiting optimaal moet zijn en dat gemeenten en provincies daartoe passende afspraken maken. Gemeenten en provincies kunnen er dus voor kiezen dit te doen in de vorm van prestatie-afspraken zoals bedoeld in het IBO-rapport.

4

De IBO-werkgroep adviseert om de zwaar gespecialiseerde jeugdzorg onder te brengen bij de rijksoverheid en om gemeenten verantwoordelijk

te maken voor de integrale preventieve jeugdketen voor jongeren van 0 tot 23 jaar. Als reactie schrijft het kabinet dat het advies van de werkgroep aansluit bij het gevoerde beleid. Deze leden constateren dat in de Wet op de jeugdzorg nadrukkelijk een rol is weggelegd voor de provincies dan wel de grootstedelijke regio. In bovengenoemd advies ontbreekt de rol van de provincies. Kan het kabinet uiteenzetten hoe zij naar de toekomst toe de verantwoordelijkheid van de verschillende bestuurslagen (gemeenten, provincies/grootstedelijk regio's en de rijksoverheid) met betrekking tot de jeugdzorg ziet?

De huidige verdeling van taken en verantwoordelijkheden is in 2005 met in de invoering van de Wet op de jeugdzorg gerealiseerd. Uit de eerste tussentijdse evaluatie van de wet blijkt dat er nog veel verbeterd moet worden voordat we kunnen spreken van effectieve wetgeving. Tegelijkertijd blijkt uit de evaluatie niet dat de wettelijke taak- en verantwoordelijkheidsverdeling daarvoor als zodanig een beletsel vormt. Ik ben van mening dat een nieuwe stelsel-discussie mede om die reden op dit moment veel tijd en energie zou kosten die afleidt van de uitvoering van de inmiddels in gang gezette en noodzakelijk gebleken verbeteringen. Die prioriteit voor inhoudelijke verbeteringen wil niet zeggen dat ik aanpassingen in taakverdeling en verantwoordelijkheden in deze Kabinetsperiode uitsluit. Indien mocht blijken dat ik aanloop tegen grenzen die aan verdere noodzakelijke verbeteringen in de weg staan, dan zal ik die grenzen zeker tegen het licht houden en veranderingen niet uit de weg gaan.

5

Bij het jeugdbeleid zijn vele partijen betrokken, elk met hun eigen financieringsstromen en verantwoordingsmodellen. Zowel de Bureaus Jeugdzorg als de zorgaanbieders hebben te maken met verschillende financiers, en daarmee ook verschillende administratieve handelingen en verschillende verantwoordingen. Dit is tijdrovend en bureaucratisch. In verschillende overleggen heeft de Kamer aangegeven toe te willen naar een bundeling van financieringsstromen en naar duidelijk landelijke normprijzen. In 2003 werd de regering met voortvarendheid verzocht om te komen tot één financieringsbron (motie Cörüz c.s., 28 168, nr. 42). Kan worden gemotiveerd waarom deze financieringsbron er nog steeds niet is?

Besluiten over het eventuele bundelen van financieringsstromen heeft de voormalige Staatssecretaris van VWS niet willen nemen vóór het verschijnen van de evaluatie van de Wet op de jeugdzorg en het rapport van het IBO jeugdbeleid. Deze onderzoeken richtten zich immers (onder andere) op de financiële structuren onder het jeugdbeleid. Ik bereid thans een bundeling voor van geldstromen op het gemeentelijk niveau, mede in relatie tot de ontwikkeling van de Centra voor jeugd en gezin. De mogelijkheden tot bundeling van de geldstromen voor de provinciaal gefinancierde jeugdzorg enerzijds en voor de zorg voor licht verstandelijk gehandicapten anderzijds, zal ik zorgvuldig nagaan. Daarnaast brengt de overheveling van de zorg aan civielrechtelijk geplaatste jeugdigen van de Beginselenwet Justitiële jeugdinrichtingen naar de Wet op de jeugdzorg met zich mee dat er één financieel (en wettelijk) kader ontstaat voor jeugdigen met zeer ernstige gedragsproblemen. Zie ook antwoord op vraag 21.

6

Het kabinet schrijft terecht dat voor de professionalisering van personeel in de jeugdzorg een inhaalslag nodig is. Kan het kabinet in het verlengde hiervan toelichten hoe zij een tekort aan met name jeugdpsychologen en jeugdpsychiaters wil aanpakken?

Er zijn uiteenlopende schattingen van het aantal beschikbare kinder- en jeugdpsychiaters en het mogelijk daaruit volgende tekort hieraan. In ieder geval is het aantal opleidingsplaatsen in de psychiatrie de afgelopen jaren vergroot van 100 naar 150. Samen met de beroepsgroep denk ik na over oplossingen om het tekort aan kinder- en jeugdpsychiaters te verminderen. Er is een voorstel van de beroepsgroep om de opleiding voor kinder- en jeugdpsychiater te veranderen, waardoor het eenvoudiger wordt om voor dit specialisme te kiezen. In dit voorstel is de opleiding tot kinder- en jeugdpsychiater als aandachtsgebied geïncorporeerd. Dit betekent dat de nieuwe 4,5 jaar durende opleiding, niet alleen psychiaters voor de volwassenenzorg, maar ook psychiaters voor de ouderenzorg en de kinder- en jeugdpsychiatrie aflevert. Met de nieuwe eisen wordt de opleiding tot kinder- en jeugdpsychiater dus verkort. Het voorstel voor de nieuwe opleiding wordt dit voorjaar intern met de beroepsgroep besproken waarna het wordt voorgelegd aan het Centraal College Medisch specialisten. De inwerkingtreding zal naar verwachting per 1 januari 2008 gerealiseerd zijn. Voor zover mij bekend is er geen tekort aan GZ-psychologen en/of psychotherapeuten. Deze zijn ook inzetbaar bij het behandelen van jeugdigen met psychische stoornissen.

7

Bij de aanbevelingen over de bepaling van het macrobudget voor de jeugdzorg en de verdeling hiervan over de provincies wordt toegelicht dat deze aanbevelingen zullen worden betrokken bij de uitwerking van een nieuw financieringssysteem voor de vrijwillige hulpverlening in de provinciaal gefinancierde jeugdzorg. Waaruit bestaat deze systematiek, kan het kabinet informatie verschaffen over deze nieuwe financieringssysteem? Wat is het kabinetsstandpunt op de vanuit het veld (IPO, MO-groep) bepleite p(prijs)xq (productie)financieringssysteem met reële normprijzen?

Ik werk in overleg met het IPO aan een nieuwe financieringssysteem voor de jeugdzorg. Ik verwacht hier rond de zomer met het IPO overleg over te voeren, waarna ik u over de contouren van de nieuwe systematiek zal informeren.

8

Informatie-uitwisseling moet optimaal en integraal plaatsvinden. Kan het kabinet uiteenzetten wat de plaats en functie zal zijn van het Elektronisch Kind Dossier (EKD) bij de voorliggende voorzieningen en bij de Centra voor Jeugd en Gezin, het BJZ, de Raad voor de Kinderbescherming, het AMK en de zorgaanbieders?

De landelijke verwijfsindex risicjongeren is het systeem waarmee signalen uitgewisseld worden over risicjongeren tussen de door u genoemde instellingen. Het Elektronisch Kind Dossier (EKD) wordt een van de systemen van waaruit deze signalen gegeven kunnen worden. In fase één is het EKD de elektronische versie van het huidige papieren dossier in de Jeugdgezondheidszorg. Een uniforme wijze van registreren door middel van een elektronisch systeem draagt bij aan een kwalitatief goede jeugdgezondheidszorg. Het maakt beter en sneller signaleren van risico's mogelijk en betere overdracht van gegevens waardoor kinderen niet buiten beeld raken, ook als ze niet voor onderzoek komen. In fase twee worden ook gegevens in het EKD opgenomen van verloskundigen en entadministraties en kunnen signalen gegeven worden aan de verwijfsindex risicjongeren. In fase drie zal koppeling plaatsvinden met het elektronisch patiëntendossier (EPD). In 2009 zal gebruik van het EKD verplicht worden voor de jeugdgezondheidszorg.

In de brief over Centra voor jeugd en gezin aan de TK van 19 oktober 2006 heeft de toenmalige staatssecretaris aangegeven dat informatievoorziening, waaronder EKD, één van de taken van een Centrum voor jeugd en gezin zou moeten zijn. Doordat de jeugdgezondheidszorg een onderdeel van een Centrum voor jeugd en gezin zal zijn, wordt het EKD dus binnen het Centrum voor jeugd en gezin gebruikt. Wat in de toekomst mogelijk zal zijn aan uitwisseling van informatie met ander hulpverleners in een Centrum voor jeugd en gezin zal nader bekeken worden, waarbij randvoorwaarden gesteld worden door de vigerende WGBO en privacy-wetgeving.

Er is een dringende maatschappelijke behoefte om de samenwerking en informatie-uitwisseling rondom een jeugdige te verbeteren. Naast het EKD wordt de landelijke verwijzindex risicojongeren (VIR) ontwikkeld. De VIR is een landelijk elektronisch systeem waarin professionals en instanties, werkzaam in de domeinen onderwijs, welzijn, politie en justitie, werk en inkomen, gezondheidszorg, jeugdgezondheidszorg en jeugdzorg, jongeren melden bij wie een risico voor de lichamelijke, psychische, sociale of cognitieve ontwikkeling is vastgesteld. Door deze risico's zijn deze jongeren een gevaar voor zichzelf of hun omgeving of dreigen zij (vroegtijdig) buiten de maatschappij te vallen. Bij twee of meer meldingen gaat er een signaal naar de melders. Vervolgens moeten de melders contact met elkaar opnemen en, waar nodig, gezamenlijk actie ondernemen om adequate zorg voor de desbetreffende jongere te bewerkstelligen. De VIR is dus een hulpmiddel om de informatie-uitwisseling en samenwerking te bevorderen tussen hulpverleners en instanties die zich met (risico)jongeren bezighouden. Op die manier moet worden voorkomen dat hulpverleners en instanties langs elkaar heen werken. Het EKD is een van de bronsystemen van waaruit meldingen in de VIR terechtkomen.

9

Volgens de staatssecretaris bevordert het protocol «indicatiestelling jeugdigen met psychiatrische problematiek» de toeleiding naar de jeugd-GGZ. Dubbel werk wordt voorkomen door overeenstemming over de te hanteren instrumenten. Deze leden vinden ook dat dubbel werk en dubbele indicatie voorkomen moet worden. Kan worden toegelicht welke instrumenten het kabinet wil hanteren en welke afspraken hiertoe gemaakt zijn met het veld?

De MOgroep, ZN, GGZ Nederland, het IPO en VWS hebben in het voorjaar van 2006 ingestemd met het «protocol indicatiestelling jeugdigen met psychiatrische problematiek». In dit protocol zijn afspraken gemaakt om dubbele indicatiestelling te voorkomen. Provincies verlangen van bureaus Jeugdzorg naleving van het protocol in hun subsidievoorwaarden. Zorgverzekeraars Nederland spreken GGZ-instellingen aan op hun verplichtingen in het contracteringsbeleid. De scholing van medewerkers van het bureau jeugdzorg op het gebied van GGZ-problematiek maakt onderdeel uit van het project «Verbetering Indicatiestelling van Bureaus jeugdzorg» (VIB), dat alle Bureaus op 1 juli 2008 moeten hebben doorlopen.

10

Het is belangrijk dat de geleverde zorg effectief resultaat oplevert. Thans bestaat bij het ministerie van Justitie een «Erkenningscommissie Gedragsinterventies». Deze commissie toetst de kwaliteit van gedragsinterventies voor zowel jeugdigen als volwassenen. Om overlap te voorkomen, kan deze erkenningscommissie, wellicht iets breder van samenstelling, ook de interventies bij jeugdzorg voor haar rekening nemen?

Voor andere domeinen binnen het jeugdbeleid waren er tot op heden een aantal tijdelijke beoordelingspanels, zoals het panel jeugdzorg. Het NJi, het NIGZ en het RIVM/Centrum Jeugdgezondheid werken nu samen aan een overkoepelend erkenningsstelsel voor jeugdinterventies. Waar dit aan de orde is wordt nu al geharmoniseerd met de Erkenningscommissie Gedragsinterventies Justitie. Deze commissie toetst of gedragsinterventies leiden tot vermindering of voorkoming van recidive. In de verdere toekomst zou dit wellicht tot verdere integratie kunnen leiden.

11

Aanpak van overbodige bureaucratie in de jeugdzorg is cruciaal. Door de jeugdzorgbrigade, onder leiding van Frank de Grave, is dit voortvarend onder handen genomen. Thans is de jeugdzorgbrigade gestopt met haar werkzaamheden. Hoe wil het kabinet borgen dat ook in de toekomst bureaucratie stevig wordt aangepakt?

Terugdringing van bureaucratie is een blijvend aandachtspunt voor overheden en sector. Alle partijen dienen er op gespist te zijn dat bureaucratie niet in werkprocessen sluipt. Ook de regelgeving zal hierop worden bezien. De Jeugdzorgbrigade heeft hiervoor een groot aantal aanbevelingen gedaan. De aanbevelingen voortkomende uit de Jeugdzorgbrigade zijn toebedeeld aan verschillende partijen (IPO, MOgroep, Rijk). Gelet op de hoeveelheid aanbevelingen is er in overleg met de betrokken partijen geprioriteerd. Bij de uitwerking van de verschillende onderdelen zal aandacht zijn voor bureaucratie. Over de stand van zaken zal jaarlijks een dag voor de jeugdzorg georganiseerd worden door de provincies.

12

In de brief wordt toegelicht dat de justitiegerelateerde onderwerpen afgezonderd zullen worden van de jeugdzorgtaken van gemeente en provincie. Tevens worden deze onderwerpen onder de verantwoordelijkheid van de minister van Justitie geplaatst. Zo wordt een splitsing in het jeugdbeleid gecreëerd die naar mening van deze leden in strijd is met de integrale aanpak die in het BJZ gebundeld zou worden en die Operatie Jong juist voor ogen had. Kan worden verduidelijkt hoe deze splitsing er uit zal zien en worden toegelicht waarom voor deze splitsing is gekozen? Blijkt uit onderhavige onderzoeken reeds voldoende dat de aanvankelijk gekozen opzet van BJZ, één loket voor alle jeugdhulpverlening, niet werkbaar is?

Het is belangrijk voor ogen te houden dat binnen het jeugdbeleid er sprake is van instrumenten die dienen ter ondersteuning van ouders en kinderen die zelf om hulp vragen, en instrumenten die worden ingezet wanneer ouders noodzakelijke medewerking weigeren of wanneer kinderen zich niet houden aan de wet en overgaan tot het plegen van – soms ernstige – strafbare feiten. In het eerste geval is sprake van hulpverlening op verzoek, in het tweede geval van interventies onder dwang. Het onderscheid is van belang omdat het doorwerkt in de – verschillende – wijzen waarop gemotiveerde en ongemotiveerde ouders en jongeren tegemoet worden getreden. In het ene geval is sprake van een uitnodigend beleid waarbij dwang wordt vermeden en ouders en kinderen door de inrichting van de voorzieningen worden aangemoedigd zelf hulp en steun te zoeken. In het andere geval gaat het om in ieder geval in eerste instantie eenzijdig ingrijpen dat snel en doeltreffend moet zijn in het belang van het bedreigde kind en/of van de samenleving die door zijn gedrag schade ondervindt. Dit verschil in noodzakelijke benadering ligt ook ten grondslag aan het sturingsadvies van de toenmalig Commissaris voor het jeugd en jongerenbeleid die pleitte voor een afzonderlijke positionering en verantwoordelijkheidsverdeling. Echter het verschil in benadering moet er niet toe leiden dat dwangtoepassing en jeugdzorg onafhankelijk van elkaar opereren. Dwang wordt immers niet voor niets vaak

ingezet om ouders en kinderen te stimuleren alsnog van noodzakelijke hulp gebruik te maken. Net als ik heb aangegeven bij het antwoord op vraag 4 meen ik met de Minister van Justitie ook voor dit onderdeel dat nu eerst prioriteit moet worden gegeven aan inhoudelijke verbeteringen, maar dat als mocht blijken dat (elementen van) het huidige stelsel een belemmering vormen voor verdere noodzakelijke verbeteringen ik die grenzen, in dit geval samen met de Minister van Justitie, zeker opnieuw tegen het licht zal houden en veranderingen zal voorstellen.

13

Het programma Jeugd Terecht wordt binnenkort afgesloten. Zijn in onderhavige onderzoeken de conclusies en bevindingen van Jeugd Terecht meegenomen?

Jeugd terecht is als onderdeel van het Veiligheidsprogramma een breed actieprogramma tot bestrijding van de jeugdcriminaliteit. Het onderzoek naar de Wet op de jeugdzorg en het IBO-onderzoek hadden betrekking op de werking van het stelsel en daardoor een andere doelstelling. Uiteraard is voorzover relevant wel door de onderzoekers geput uit de bevindingen van Jeugd terecht, bijv. in het deelonderzoek naar de aansluiting tussen de jeugdstrafrechtketen en de jeugdzorg.

14

Voordat de scheiding tussen op civielrechtelijk en strafrechtelijk geplaatste jongeren een feit kan zijn, is er een wetswijziging nodig. Kan worden toegelicht wat de stand van zaken is met betrekking tot deze wetgeving? Een wettelijk kader is toch een vereiste, om civielrechtelijke jongeren in een gesloten jeugdzorgsetting te plaatsen, alvorens jongeren te kunnen scheiden? Hoe staat het kabinet hier tegenover?

Voor het zomerreces van 2006 heeft u van de voormalige Staatssecretaris van VWS een voorstel van wet ontvangen houdende regels om gesloten jeugdzorg mogelijk te maken binnen de Wet op de jeugdzorg. Op 27 september 2006 heeft uw Kamer verslag uitgebracht betreffende dit wetsvoorstel. Bij brief van 27 april 2007 heb ik u, mede namens de minister van Justitie, een nota naar aanleiding van het verslag doen toekomen, alsmede een nota van wijziging inzake het voorstel tot wijziging van de Wet op de jeugdzorg. Vooruitlopend op de wijziging van de Wet op de jeugdzorg is al een aantal pilots van gesloten jeugdzorg begonnen. Het gaat hier om initiatieven waarbij een aantal beperkende maatregelen mogelijk is. Jeugdigen die voor deze initiatieven in aanmerking komen hebben een machtiging plaatsing in een justitiële jeugdinrichting van de kinderrechter en hebben samen met hun ouders ingestemd in de plaatsing in de gesloten jeugdzorg.

15

Het Leger des Heils heeft een nieuwe methode ontwikkeld om jonge criminelen te coachen met behulp van opvoedouders. Een proef met deze methode, die in de Verenigde Staten is ontwikkeld, wordt gestart in Arnhem. Hoe beoordeelt de staatssecretaris dit project? Is dit project reeds voorgelegd aan de «Erkenningscommissie Gedragsinterventies»?

Ik ben bekend met Multitreatment Foster Care (MTFC) dat door het Leger des Heils wordt ontwikkeld. Door de minister van Justitie is eerder de bereidheid getoond om samen met de provincie Gelderland de ontwikkeling van deze methode onder voorwaarden ook financieel te ondersteunen als pilot in het kader van de gedragsbeïnvloedende maatregel. Onderdeel van het project is om de methode ook voor te leggen aan de Erkenningscommissie Gedragsinterventies Justitie.

16

Hoe staat het met de evenwichtige spreiding van civielen strafrechtelijke instellingen over het land (motie Cörüz c.s. 29 815, nr. 64) ? Kan een overzicht worden verschaft van de locaties van de herschikte instellingen?

In bijgaande bijlage¹ is een kaartje opgenomen van de spreiding van de justitiële jeugdinrichtingen over het land. Tevens is in dit kaartje zichtbaar waar nieuwe zorginitiatieven voor gesloten jeugdzorg tot stand komen. Bij de uitbreiding van de capaciteit voor gesloten jeugdzorg wordt met de in de motie-Cörüz c.s. geuite wens voor een evenwichtige spreiding over het land rekening gehouden.

17

In de evaluatie van de Wet op de jeugdzorg wordt een aanbeveling gedaan om de jeugd-LVG (licht verstandelijk gehandicapten) over te hevelen naar de provinciale jeugdzorg. Deze aanbeveling wordt niet onderschreven door GGZ-Nederland en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Kan het kabinet motiveren waarom dit het geval is?

Bij brief van 6 december 2006 (kenmerk: B91106TRA2451) heeft de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland, mede namens GGZ-Nederland, uw Kamer geïnformeerd over de bezwaren bij de aanbeveling om de jeugd-LVG over te hevelen naar de provinciale jeugdzorg. Voor het antwoord op uw vraag naar de motivatie waarom GGZ-Nederland en VGN zich niet kunnen vinden in deze aanbeveling verwijs ik derhalve naar genoemde brief.

Vragen PvdA-fractie

18

Hoe beoordeelt het kabinet de samenwerking tussen de Bureaus Jeugdzorg en de jeugd-GGZ in de provincie? Kan per provincie worden aangegeven hoe de samenwerking tussen het Bureau Jeugdzorg en de jeugd-GGZ verloopt? Kortom wat is de stand van zaken op dit moment?

Eind 2005 hebben de Inspectie jeugdzorg en de Inspectie voor de Gezondheidszorg een thematische toezichtronde verricht naar de samenwerking tussen bureaus jeugdzorg en de jeugd-GGZ. Hierin is de situatie per provincie/grootstedelijke regio in kaart gebracht. Dit rapport is op 15 september 2006 aan uw Kamer aangeboden (TK 29 815, nr. 85). Op 12 april 2006 is het protocol indicatiestelling jeugdigen met psychiatrische problematiek gepubliceerd. Dit werd goed ontvangen door de betrokken partijen. Op dit moment hebben de provincies geen aanleiding tot het ondernemen van extra initiatieven om de naleving van het protocol te verbeteren. De inspecties is gevraagd om in 2008 opnieuw een toezichtronde te verrichten naar de samenwerking tussen bureaus jeugdzorg en jeugd-GGZ.

19

Is er gesproken met de WEC-raad (speciaal onderwijs) over verbetering van de samenwerking tussen de Bureaus Jeugdzorg en het speciaal onderwijs?

Ja. Recent is het Kader Integraal Indiceren gereed gekomen. Hiermee kan de samenwerking tussen de bureaus jeugdzorg en de indicatiestellende organen voor speciaal onderwijs en voor AWBZ-zorg verbeterd worden. Hierover is door de ministeries van OCW en VWS regelmatig overlegd met landelijke kernspelers als de WEC-raad. Op 5 oktober 2006 hebben IPO, MOgroep, MEE, WEC-raad, LCTI, CIZ en ZN, ingestemd met verdere implementatie.

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

20

Wanneer wordt «de verbeteragenda met de gerichte acties en termijnen» (30 889, nr. 1. pagina 3) naar de Kamer gestuurd?

De verbeteragenda betreft tal van onderwerpen waarover in de afgelopen jaren onderzoek is verschenen of advies is uitgebracht, variërend van de gesloten jeugdzorg tot de Centra voor jeugd en gezin. Ik ben voornemens om over deze onderwerpen afspraken te maken met partijen, en ze op te nemen in het programma jeugd en gezin, dat ik u voor de zomer zal toesturen.

21

Op welke termijn komt het nader onderzoek naar de bundeling van de provinciaal gefinancierde jeugdzorg en de zorg voor de licht verstandelijk gehandicapten met opvoed of opgroei problemen ter beschikking van de Kamer?

Ik acht stroomlijning van de jeugdzorg noodzakelijk om ouders en kinderen sneller en beter te helpen. Gelet op de overeenkomsten tussen de doelgroep en de aanpak voor jongeren in instellingen voor de jeugdzorg en in instellingen voor licht verstandelijk gehandicapte jongeren, ligt het in de rede om de verantwoordelijkheid voor de zorg voor licht verstandelijk gehandicapte jongeren over te hevelen naar de provinciaal gefinancierde jeugdzorg. Hiertoe zal ik een zorgvuldig traject in gang zetten met alle betrokkenen. Zo moet duidelijk zijn aan welke voorwaarden voldaan moet zijn om deze overheveling goed te laten plaatsvinden, zoals bijvoorbeeld borging van een goede indicatiestelling. In overleg met betrokken partijen zal ik als eerste stap bezien onder welke precieze voorwaarden overheveling kan plaatsvinden.

22

Op basis van welke argumenten onderschrijft het kabinet het advies van de heer Van Eijck om «licht ambulante hulp, die nu onder de provinciale jeugdzorg valt» onder te brengen in het gemeentelijke niet-geïndiceerde domein? Hoe vaak verleent een Bureau Jeugdzorg gemiddeld deze niet-geïndiceerde hulp?

In algemene zin is ambulante zorg bij uitstek geschikt om op lokaal niveau laagdrempelig en dichtbij gezinnen te verlenen. Ambulante zorg kent echter veel verschillende vormen. Deze variëren van lichte vormen bestaande uit een relatief klein aantal gesprekken tot zeer zware programma's met veel huisbezoeken en stevige ondersteuning van het hele gezin. Op dit moment wordt in het kader van de ontwikkeling van Centra voor jeugd en gezin in overleg met VNG, IPO en een aantal provincies en grote en kleine gemeenten bezien welke vormen van ambulante hulp geschikt zijn om op lokaal niveau aan te bieden. Uitgangspunt hierbij zal zijn wat lokaal kan moet ook lokaal, zo dicht mogelijk bij kinderen en gezinnen. Verder zal hierbij onder meer gelet worden op zaken als schaal-grootte en transactiekosten. Voor wat betreft de inzet van ambulante hulp door de bureaus jeugdzorg geldt dat deze wisselt per bureau.

23

Waarom ontbreekt de WEC-raad als gesprekspartner met betrekking tot aanbeveling nummer 3 en 4?

De betrokkenheid van de WEC-raad zit impliciet verwerkt in de passage in aanbeveling nummer 3 over de landelijke richtlijn integraal indiceren. Zie ook het antwoord op vraag 19. Aanbeveling 4 heeft geen betrekking op het onderwijs.

24

Hoe staat het met de implementatie van het kader «Integraal indiceren»? Zijn er al resultaten geboekt met betrekking tot een snellere doorgeleiding naar zorg en speciaal onderwijs? Op welke wijze wordt de «globalere indicatiestelling», waarbij indicatiestelling meer het karakter van «voorsortering» krijgt, in de praktijk gerealiseerd?

Op 5 oktober 2006 hebben IPO, MOgroep, MEE, WEC-raad, LCTI, CIZ en ZN, ingestemd met verdere implementatie. De resultaten uit de pilot-regio's worden nu breder verspreid. Via een Europese aanbesteding wordt momenteel een ondersteuningsorganisatie geselecteerd die de implementatie van het Kader Integraal Indiceren gaat faciliteren met als resultaat dat alle deelnemende regio's van het speciaal onderwijs, de bureaus jeugdzorg en de (regionale) CIZ's uiterlijk 1 januari 2009 de regionale afspraken hebben gemaakt op basis van het Kader Integraal Indiceren en hiermee werkzaam zijn. De mate van detaillering van de indicatiestelling krijgt aandacht in het project Verbetering Indicatiestelling BJZ (VIB) van de MOgroep.

25

Waarom komen meervoudige indicatiebesluiten, volgens de staatssecretaris, in de praktijk zo weinig voor?

De onderzoekers doen de feitelijke constatering dat meervoudige indicatiebesluiten weinig voorkomen. In het onderzoek is niet onderzocht of bij meer cliënten de vraag eigenlijk vertaald zou moeten worden in een meervoudig besluit.

26

Wordt er onderzocht waarom de Bureaus Jeugdzorg in de praktijk vaak moeten kiezen voor de «next best» of is dit al bekend? Wat is de oorzaak? En indien de oorzaak een stelselmatig tekort is aan bepaalde voorzieningen, om welke voorzieningen gaat het dan en welke voorzieningen worden er zoal als substituut gebruikt?

Uit de aanpak van de wachtlijsten bleek dat, indien gekozen wordt voor een «next best» oplossing, dit betrekking had op het zoeken van vervangende zorg voor een pleeggezin of een plaats in een tehuis. Ter overbrugging wordt dan gekozen voor ambulante zorg. Er loopt een landelijke wervingscampagne om voldoende volwassenen te interesseren voor pleegouder. Daarnaast bereiden diverse provincies de residentiële capaciteit uit. Provincies zijn verantwoordelijk om een goede aansluiting te realiseren tussen de behoefte aan jeugdzorg en het beschikbare aanbod.

27

Valt het «terugkoppelen» aan derden onder aanbeveling nummer 1 die strekt tot het ontwikkelen van een nadere procedure met betrekking tot het reageren op signalen van derden (pagina 32 rapport Bestuur & Management Consultants/BMC)?

De MOgroep wordt aanbevolen een nadere procedure te ontwerpen waarbij ook rekening gehouden wordt met de mogelijkheden die de wet biedt met betrekking tot het beschermen van persoonsgegevens en de bescherming van de privacy van cliënten. Dit zijn bij uitstek aspecten die een rol spelen bij het terugkoppelen aan derden.

28

Bij de uitwerking van welke aanbevelingen wordt er advies gevraagd aan het Landelijk Cliëntenforum Jeugdzorg?

Het Landelijk Cliëntenforum is betrokken bij de uitwerking van alle aanbevelingen. De verbeteragenda wordt voorbereid door de stuurgroep jeugdzorg, waarin het Cliëntenforum zitting heeft.

29

Soms legt de kinderrechter als een jongere de leeftijd van 16-plus heeft bereikt, al geen ondertoezichtstelling (o.t.s.) in combinatie met een plaatsing in bijvoorbeeld Glenn Mills op. Dit met als argument dat het geen zin heeft om een dergelijk programma op te leggen indien dit programma niet valt af te ronden voor het 18de jaar. En het half of maar gedeeltelijk volgen van een dergelijk programma geen effect heeft. De minister onderzoekt nu in hoeverre het wenselijk is die zorg onder dwang te verlenen en welke wettelijke (on)mogelijkheden hiervoor zijn. Kan de minister toelichten op welke termijn hij de Kamer over de uitkomsten van dit onderzoek kan inlichten?

Zoals u bekend is voorziet een voorgenomen wijziging van de Wet op de jeugdzorg in de mogelijkheid om de hulp aan jongeren die aangewezen zijn op de zorg van een gesloten jeugdvoorziening, voort te zetten tot hun 21ste jaar (wetsvoorstel 30 644). Instemming van de jongere zelf voor deze zorg is geen vereiste, wel een machtiging van de kinderrechter. Het is de verwachting dat met deze wetswijziging voor een belangrijk deel tegemoet wordt gekomen aan de behoefte aan hulp binnen het gedwongen kader voor jongeren van 18 jaar en ouder. Dit geldt niet voor de door u genoemde instelling Glen Mills, omdat dit geen gesloten capaciteit betreft. Bij de uitwerking van de plannen uit het coalitieakkoord voor het programma Jeugd & Gezin zal bezien worden of nader onderzoek naar de behoefte aan voortgezette hulp in het gedwongen kader voor andere categorieën jeugdigen, wenselijk is.

30

Waarom wordt het Openbaar Ministerie niet betrokken bij aanbeveling nummer 14 «Aansluiting van jeugdstrafrechtsketen» terwijl op pagina 24 van het BMC-rapport gesteld wordt dat uit de interviews juist het beeld naar voren komt dat het Openbaar Ministerie de strafrechtsketen sterk centraal aanstuurt?

Het OM staat inderdaad niet expliciet als partij genoemd bij aanbeveling nummer 14 van het onderzoek, maar wordt uiteraard, voorzover nodig, wel betrokken bij de uitwerking.

31

In het rapport van de BMC staat dat ongeveer 0,5 tot 1,0 procent van het totaal aantal gezinnen behoort tot de categorie «multi-probleemgezinnen». Wanneer wordt een gezin volgens dit onderzoek beschouwd als een multi-probleemgezin? Hoe luidt de definitie waarmee wordt gewerkt?

De onderzoekers verwijzen naar een publicatie van de provincie Limburg waarin de volgende definitie wordt gehanteerd: «deze gezinnen hebben niet alleen problemen met opvoeden en opgroeien, maar ook met bijvoorbeeld verslaving, criminaliteit, schulden, huisvesting en schoolverzuim». (Provincie Limburg. Gezinscoaching: coördinatie van zorg aan multi-probleemgezinnen. De oogst van twee jaar experimenteren in Limburg. Maastricht, 2005)

32

Deze cijfers, 0,5 tot 1,0 procent multi-probleemgezinnen, zijn gebaseerd op pilots in Limburg. Is bekend hoe groot dit percentage in ander provincies is?

Deze cijfers betreffen een schatting voor heel Nederland en niet specifiek voor de provincie Limburg. Het exacte percentage, laat staan onderverdeeld naar provincie, is niet bekend.

33

Waarom wordt BJZ niet bij de uitvoering van aanbeveling nummer 15 (Coördinatie van zorg en gezinscoaching) betrokken?

Op basis van de pilots gezinscoaching in Limburg en Gelderland is verhelderd dat gemeenten en provincies verantwoordelijk zijn voor het maken van afspraken over hulpverlening aan multi-probleemgezinnen, coördinatie van zorg en de eventuele inzet van gezinscoaching. Het gaat om eigenstandige verantwoordelijkheden die complementair zijn. In ieder geval vergt een goede aanpak van multi-probleemgezinnen dat er afspraken worden gemaakt tussen een gemeentelijk aanspreekpunt en het bureau jeugdzorg.

Vragen SP-fractie

34

Is de staatssecretaris van mening dat de te veel aan knelpunten die er zijn totaal niet gelegen zijn in de wet? Zo ja, waarom? Zo nee, welke knelpunten zijn er die wel gelegen zijn in de wet en hoe gaan deze worden aangepakt?

De onderzoekers komen tot de conclusie dat het bestaande wettelijke kader geschikt is om de doelen die met de wet worden beoogd, te realiseren. Om deze doelen ook daadwerkelijk te bereiken moeten wel verbeteringen worden doorgevoerd. Grote knelpunten, waarvan de primaire oorzaak een direct gevolg is van de Wet op de jeugdzorg, werden in het onderzoek in feite niet geconstateerd. De verbeteringen die noodzakelijk zijn hebben niet zozeer betrekking op veranderingen in de wet, maar meer op aspecten als deskundigheid, effectieve methodieken, cultuur en samenwerking. Daar waar wetgeving dit in de weg staat, zal ik niet aarzelen die wetgeving aan te passen.

35

Is bij deze evaluatie ook gekeken naar de effecten van de eigen bijdrage in de Wet op jeugdzorg? Zo ja, is bijvoorbeeld bekend of er jongeren zijn die afzien van een bijbaantje omdat ze voor hun gevoel een groot deel van het verdiende geld weer in moeten leveren? Zo ja, zijn er ouders die afzien van hulp voor hun kind(eren) omdat ze een eigen bijdrage moeten betalen?

Mij zijn in de praktijk geen knelpunten bekend met betrekking tot ouders die afzien van hulp vanwege de wettelijke ouderbijdrage. Dit heb ik ook van het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO) vernomen. Wel heb ik van de MOgroep een brief ontvangen, dat door artikel 71, eerste lid, onder d, van de Wet op de jeugdzorg mogelijk knelpunten zouden kunnen optreden ten aanzien van de geïndiceerde vrijwillige jeugdzorg, waarbij sprake is van verzorging en verblijf. De MOgroep geeft aan dat indien de wettelijke vertegenwoordiger van het kind zich op basis van dit onderdeel van artikel 71 verzet tegen deze vrijwillige jeugdzorg, deze zorg, volgens de toelichting op dit artikel, zal moeten worden beëindigd.

Dit is een omissie in de Wet op de jeugdzorg. Ik zal een wijziging in gang stellen om het betreffende onderdeel van artikel 71 te laten vervallen. Over de eigen bijdrage van het kind bereikten mij in toenemende mate kritische geluiden. In mijn brief van 28 juni 2007 over het programma voor

Jeugd en Gezin heb ik derhalve aangegeven dat de eigen bijdrage van het kind onder de Wet op de jeugdzorg wordt afgeschaft.

36

Hoe wordt voorkomen dat de verschillende bestuurslagen, die verantwoordelijk zijn voor de jeugdzorg, de verantwoordelijkheden naar elkaar afschuiven waardoor de nodige slagvaardigheid, die nodig is om de knelpunten op te lossen, belemmerd wordt?

U doelt waarschijnlijk op de relatie tussen gemeenten en de provincies. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het preventieve jeugdbeleid, en provincies voor de zwaardere jeugdzorg. Het is belangrijk dat gemeenten hun verantwoordelijkheid goed oppakken, aangezien anders een onnodige en ongewenste druk op de jeugdzorg zal ontstaan. Daarom is in de WMO opgenomen, dat gemeenten in het plan dat zij op grond van de WMO moeten opstellen, dienen aan te geven hoe zij het jeugdbeleid willen vormgeven, in het bijzonder op de vijf vastgestelde functies. Hierover leggen zij verantwoording af aan de burgers in hun gemeente (horizontale verantwoording). Provincies dienen er voor te zorgen dat cliënten hun aanspraak op jeugdzorg tot gelding kunnen brengen. In het jaarlijkse uitvoeringsprogramma wordt daartoe beschreven welke activiteiten en subsidies daartoe verstrekt worden.

37

Hoe staat het met het uitrollen van de zogenaamde RAAK regio's? Zijn hier vertragingen in opgetreden? Zo ja, wat is hiervan de reden?

De afgelopen drie jaar hebben de proefregio's RAAK vormgegeven aan een sluitende aanpak kindermishandeling. Dit heeft geresulteerd in een rapportage, een eindevaluatie waarin proces en effecten van de RAAK regio's beschreven zijn, en een handboek. Dit handboek geeft aanwijzingen hoe kindermishandeling op lokaal/regionaal niveau het beste aangepakt kan worden en is in maart 2007 definitief beschikbaar. De afronding heeft langer geduurd dan aanvankelijk voorzien. In overleg met betrokken partijen zoals VNG wordt nagegaan op welke manier de producten van RAAK – als een samenhangend pakket – het beste verspreid kunnen worden. Bij brief van 5 juli 2007 heb ik u het Actieplan aanpak kindermishandeling doen toekomen. Daarin ga ik in op de verdere implementatie van RAAK.

38

Wat is de reden dat de uitvoerders van de evaluatie, de jeugdzorgbrigade en de Commissaris Jeugd- en Jongerenbeleid verschillende conclusies trekken als het gaat om een eventuele stelselwijziging in de jeugdzorg? Is het mogelijk dat de verschillende conclusies te maken hebben met een verschil in de onderzoeksmethode? Zo ja, waarin zitten de verschillen in onderzoeksmethode?

De uitvoerders van de evaluatie en de jeugdzorgbrigade komen beiden tot de conclusie dat binnen de Wet op de jeugdzorg goede jeugdzorg mogelijk is. Een systeemwijziging is daarvoor niet nodig. De jeugdzorgbrigade voegt hieraan toe, dat een stelselwijziging veel energie zal vergen, die beter gestoken kan worden in betere zorg. Zowel de jeugdzorgbrigade als de onderzoekers geven wel aan, dat er nog veel verbeteringen kunnen worden doorgevoerd. De onderzoekers van de evaluatie en de jeugdzorgbrigade hebben het huidige stelsel als uitgangspunt genomen. De commissaris Jeugd- en Jongerenbeleid heeft bottom up vanuit de levenslijn van het kind gekeken hoe de uitvoering van het jeugdbeleid het beste vormgegeven kan worden en wat dat betekent voor de instituties. Op

basis van deze analyse, is de commissaris gekomen tot voorstellen tot stelselwijziging.

39

Is de staatssecretaris van mening dat de conclusie daadwerkelijk niets zegt over het stelsel? Zo neen, wat zegt de conclusie volgens de staatssecretaris dan wel over het stelsel?

Ik ben niet van mening dat de conclusie van het onderzoek niets zegt over het stelsel. Uit het onderzoek komt naar voren dat binnen het kader van de Wet op de jeugdzorg goede jeugdzorg mogelijk is, maar dat daarvoor wel hard nodig is dat verbeteringen worden doorgevoerd.

40

Er wordt medegedeeld dat de verbeteragenda begin volgend jaar klaar moet zijn. Wordt hiermee begin 2007 bedoeld, aangezien de evaluatie afgerond is in 2006? Zo ja, wanneer wordt de verbeteragenda verwacht?

Zie antwoord op vraag 20.

41

Wat gaat ondernomen worden in de financieringsstructuur om te voorkomen dat er, door een tekort aan financiën, weer wachtlijsten zullen ontstaan?

De provincies hebben de verantwoordelijkheid om scherp het oog te houden op ontwikkelingen in de vraag om hier vervolgens adequaat op in te spelen. Aandacht voor doelmatigheid blijft cruciaal om alle kinderen tijdig de noodzakelijke zorg te bieden. Het SCP ontwikkelt op mijn verzoek een ramingsmodel, zodat in de toekomst het budget voor de jeugdzorg, beter dan in het verleden, kan variëren met de veranderende behoefte aan jeugdzorg. Anticiperend op de verwachte groei van de vraag heeft het kabinet vanaf dit jaar structureel € 40 miljoen extra uitgetrokken. Hierboven heb ik voor 2007, bij brief van 20 juni 2007, een additioneel bedrag € 40 miljoen ter beschikking gesteld, te weten € 30 miljoen voor de provinciale jeugdzorg, € 5 miljoen voor de AMK's en € 5 miljoen voor de Raad voor de Kinderbescherming.

42

Deelt de staatssecretaris de mening dat de onderzoekers suggereren dat invoering van marktwerking zal leiden tot minder aanvraag voor de jeugdzorg? Zo neen, waarom niet? Zo ja, deelt zij deze gedachtegang en waarop is deze gebaseerd?

De suggestie waarvan u spreekt heb ik in geen van beide rapporten aangetroffen.

43

Deelt de staatssecretaris de mening dat wanneer bonussen, voor een lagere instroom in de geïndiceerde jeugdzorg, aan gemeenten worden uitgedeeld dit kan leiden tot het onverantwoordelijk lang wachten met doorverwijzen? Zo neen, waarom niet?

Ik ga een krachtige impuls geven aan het preventief jeugdbeleid zodat ernstige opgroei- en opvoedproblemen daar waar mogelijk voorkomen worden. De Centra voor jeugd en gezin zijn daarvoor een belangrijk middel. De herziening van de financiering van de preventieve en geïndiceerde jeugdzorg moet de inzet op preventie bevorderen. De wenselijkheid van het introduceren van financiële prikkels zal ik hierin betrekken, waarbij ik nadrukkelijk rekening houdt met potentiële negatieve bijeffecten

van specifieke uitwerkingen zoals de introductie van bonussen. Het is overigens niet zo dat gemeenten «doorverwijzen» naar provinciale jeugdzorg. De inzet is dat het Centrum voor jeugd en gezin goed samenwerkt met bureau jeugdzorg, zodat bureau jeugdzorg, indien dit aan de orde is, snel een indicatiebesluit kan nemen met gebruikmaking van de bij het Centrum voor jeugd en gezin aanwezige informatie.

44

Is de staatssecretaris van mening dat het voor bepaalde gemeenten, gezien de bewonerspopulatie, makkelijker zal zijn om een bonus binnen te halen dan voor andere gemeenten?

Het voorstel van het IBO onderzoek houdt rekening met objectieve factoren die de vraag naar de jeugdzorg bepalen. Het door u geschetste zou zich daarmee niet kunnen voordoen. Zie ook het antwoord op vraag 43.

45

Wat is de oorzaak dat de ene organisatie wel kan anticiperen, en zorg op maat bieden, op de zorgvraag ondanks verschillende financieringsstromen en de andere organisatie niet? Is de staatssecretaris van mening dat indien de oorzaak ligt in de starheid van organisaties dit opgelost zou moeten worden in plaats van financieringsstromen te veranderen? Zo nee, waarom niet?

Uitvoerende organisaties, financiers en bestuurlijk verantwoordelijken behoren – ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid – afspraken te maken over afstemming en samenwerking om zo de benodigde flexibiliteit te hebben om zorg op maat te kunnen bieden. De praktijk laat zien dat dit ook met de huidige financieringsstromen al mogelijk is.

46

Hoe gaat in de toekomst voorkomen worden dat kinderen uit een provincie niet terecht kunnen bij de zorginstelling, die de beste zorg voor het kind biedt, in een andere provincie?

Het is de taak van de provincie om ervoor te zorgen dat er voldoende zorg is van allerlei soort om aan de vraag ernaar binnen redelijke termijn te kunnen voldoen. Een zorgaanbieder heeft een acceptatieplicht ten aanzien van cliënten uit de provincie(s) waarmee de aanbieder een subsidierelatie heeft. Dit kan ook een aangrenzende provincie zijn. Provincies kunnen afspraken maken over het bij elkaar subsidiëren van zorg. Het is mij bekend dat veel provincies dit daadwerkelijk doen, onder andere voor kinderen die in grensgebieden tussen provincies zijn gehuisvest. Zo hanteren veel provincies de zogenoemde 10% afspraak. Volgens deze afspraak kunnen provincies tot maximaal 10% van hun kinderen plaatsen bij aanbieders van buiten hun eigen regio, zonder dat hierop verrekening tussen provincies plaatsvindt. Door het maken van dit soort afspraken kunnen provincies ervoor zorgen dat hun inwoners de best mogelijke zorg ontvangen.

47

Wanneer kan de Kamer de toegezegde reactie verwachten op de mogelijkheid om Kinderhuis Reek een (gedeeltelijke) landelijke status te geven?

Het is niet aan mij om te bepalen bij welke instellingen zorg moet worden ingekocht. Onder de Wet op de jeugdzorg zijn de provincies en grootste regionale regio's immers verantwoordelijk voor de uitvoering van de jeugdzorg. De provincies bepalen aan welke zorg behoefte bestaat en gaan een subsidierelatie aan met die zorgaanbieder die hierin het beste kan voor-

zien. Dit kan ook een zorgaanbieder buiten hun eigen provincie zijn. Alle provincies kunnen dus plaatsen inkopen in Kinderhuis Reek. Daarnaast hebben provincies en grootstedelijke regio's in 2005 onderling een bestuurlijke afspraak gemaakt om provincie-overschrijdende zorg mogelijk te maken. Deze afspraak houdt in dat iedere zorgaanbieder maximaal 10% van zijn capaciteit in kan zetten voor hulp aan een jeugdige die geen inwoner is van de provincie die deze capaciteit financiert, zonder dat dit tot verrekening tussen provincies hoeft te worden overgegaan. Zoals toegezegd in het Algemeen Overleg Jeugdzorg van 26 oktober 2006 heb ik inmiddels overleg gevoerd met het IPO over de landelijke functie van instellingen als de Reek. Daaruit bleek dat bovenstaande lijn ook gehanteerd wordt voor Kinderhuis Reek. De provincie Noord-Brabant financiert de capaciteit van deze instelling. Traditioneel werd fors meer dan 10% van deze capaciteit ingezet voor jeugdigen van buiten de provincie Noord-Brabant. De provincie heeft daarom eind 2006 besloten om voor de nieuwe instroom van jeugdigen een financieel beroep te gaan doen op de provincies waar de betreffende kinderen vandaan komen. Dit geldt uitdrukkelijk niet voor kinderen die al eerder in Kinderhuis Reek zijn geplaatst. Noord-Brabant blijft de zorg voor deze kinderen financieren. Op dit moment onderzoekt Noord-Brabant in hoeverre buiten de provincie behoefte bestaat aan de capaciteit van Kinderhuis Reek. Uit oogpunt van vraagsturing is het de verantwoordelijkheid van de instelling om het zorgaanbod af te stemmen op de vraag. Leidend hiervoor zijn de indicaties van de bureaus jeugdzorg en niet de bestaande capaciteit van de instelling. Noord-Brabant heeft alle provincies die eerder hebben geplaatst gevraagd om een prognose van de vraag naar de specialistische zorg die door Kinderhuis Reek wordt geboden. Op basis hiervan zullen afspraken worden gemaakt over de financiering ervan. Ik heb er alle vertrouwen in dat Noord-Brabant er in overleg met andere provincies in slaagt om tot een oplossing te komen.

48

Wat is de reactie van de staatssecretaris op de bewering van de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland dat, de conclusie van de onderzoekers over de bundeling van jeugd-LVG en geïndiceerde jeugdzorg, niet meer is dan een aanname?

Zie antwoord op vraag 21.

49

Op grond waarvan is de staatssecretaris overtuigd dat het wenselijk is om een bundeling van de zorg voor licht verstandelijk gehandicapte jongeren en de geïndiceerde jeugdzorg nader te onderzoeken?

Zie antwoord op vraag 21.

50

Wanneer gesproken wordt over de cliënten van de jeugdzorg worden daarmee dan ook de jongeren zelf bedoeld?

In de Wet op de jeugdzorg wordt onder cliënt verstaan een jeugdige, zijn ouders of stiefouders of anderen die de jeugdige als behorend tot hun gezin verzorgen en opvoeden.

51

Welke mogelijkheden hebben cliënten om een klacht in te dienen op het moment dat ze het niet eens zijn met een besluit van het Bureau Jeugdzorg?

Tegen een besluit van een bureau jeugdzorg kan via de gebruikelijke weg van de Algemene wet bestuursrecht bezwaar worden aangetekend bij het bureau jeugdzorg, waarna beroep mogelijk is op de (kinder)rechter. Daarnaast kan een cliënt over een gedraging van een bureau jeugdzorg een klacht indienen bij de klachtencommissie.

52

Is de staatssecretaris van mening dat cliënten ook een klacht zouden moeten kunnen indienen bij de Inspectie Jeugdzorg (IJZ) net zoals dat momenteel mogelijk is bij de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ)? Zo nee, waarom niet?

Nee. Ook in de gezondheidszorg kan een cliënt geen klacht indienen bij, in dat geval, de Inspectie voor de Gezondheidszorg. Voor individuele klachtbehandeling is er een klachtencommissie en voorts is er de mogelijkheid om een klacht aan de rechter voor te leggen. Zoals reeds aangegeven in het antwoord op vraag 51 bevat de Wet op de jeugdzorg deze mogelijkheden ook en die acht ik voldoende.

Overigens dient een bureau jeugdzorg jaarlijks een verslag op te stellen waarin ook het aantal en de aard van de door de klachtencommissie behandelde klachten wordt vermeld. Dit verslag dient onder andere naar de Inspectie jeugdzorg gezonden te worden.

53

Op welke manier en van wie ontvangt de Inspectie Jeugdzorg signalen over het functioneren van de jeugdzorg? En wat kan een reden zijn om een onderzoek te starten?

De Inspectie verricht in principe toezichtactiviteiten op basis van de in het jaarwerkplan vastgestelde planning van activiteiten. Bij de voorbereiding van het jaarwerkplan worden de verschillende overheden in staat gesteld om wensen ten aanzien van de te ondernemen toezichtactiviteiten aan te geven. Naast de in het jaarwerkplan geplande toezichtactiviteiten kan de Inspectie om een aantal redenen een onderzoek starten, te weten: bij acute calamiteiten, als een instelling zelf een melding doet van een ernstige situatie waar het is misgegaan in de hulpverlening of als de inspectie telkens negatieve berichten ontvangt over een bepaalde organisatie. Dit kan de inspectie uit eigen beweging doen. Bij acute calamiteiten kan dit ook op basis van een daartoe verstrekte opdracht van het provinciaal bestuur.

54

Wat is de reden dat de eerste medewerker van een Bureau Jeugdzorg, die de intake doet, niet ook de casemanager wordt van de cliënt?

De verschillende functies binnen bureau jeugdzorg vergen verschillende deskundigheden van medewerkers. Het is dus niet zo dat elke medewerker die gekwalificeerd is voor intakewerkzaamheden ook voldoende toegerust is om casemanager te kunnen zijn.

55

Deelt de staatssecretaris de mening dat de persoon die de indicatie stelt ook ervaring moet hebben met de problematiek van de cliënten in het veld om daarmee een goede hulpvraag in te kunnen schatten? Zo nee, waarom niet?

Ten behoeve van het project Verbetering Indicatiestelling BJZ (VIB) is bepaald welke kennis over problematiek van cliënten indicatiestellers in huis moeten hebben en welke instrumenten zij kunnen hanteren. Deze

analyse is de basis voor het bijscholingsplan. Ook in de initiële opleiding, veelal een sociaal-agogische HBO-opleiding, is specifieke kennis verworven. In algemene zin moet duidelijker worden wat je moet kennen en kunnen voor het goed uitoefenen van de verschillende functies in de jeugdzorg. Het Nederlands Jeugdinstituut brengt dit op dit moment in kaart, samen met professionals, zorgaanbieders en opleidingen. Het is niet ondenkbaar dat de uitkomst is dat het stellen van een indicatie een ander «vak» is dan het behandelen van cliënten.

56

Hoe gaat voorkomen worden dat de indicatiesteller jeugdzorg alleen maar een papieren tijger wordt zonder enige binding/kennis met de problematiek van mensen en de zorg die mensen mogelijk gaan krijgen?

Zie antwoord op vraag 55.

57

Is de staatssecretaris van mening dat er een verband zou kunnen bestaan tussen de hoge werkdruk op de Bureaus Jeugdzorg en de tevredenheid van cliënten? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke stappen gaan ondernomen worden om de caseload van gezinsvoogden te verlagen?

Hoge werkdruk van medewerkers van bureaus jeugdzorg is inderdaad een van de factoren die de tevredenheid van cliënten beïnvloeden. Het convenant gezinsvoogdij dat op 25 januari jl. is afgesloten tussen de toenmalige minister voor IPJ&R, de provincies/GSR's en de bureaus jeugdzorg voorziet in een verlaging van de caseload van gezinsvoogden naar 1:17,5 in 2007 als opmaat naar 1:15 in 2008 als het Deltaplan gezinsvoogdij landelijk volledig is ingevoerd. In het convenant gezinsvoogdij is toegezegd om een bedrag van 4 miljoen euro extra in te zetten bovenop de 10 miljoen euro die in 2007 al beschikbaar is gesteld voor het Deltaplan, zodat direct kan worden gestart met de werving en selectie van extra gezinsvoogden. Het convenant is op 9 maart jl. in de Staatscourant gepubliceerd. De provincies zullen uiterlijk op 1 april 2008 rapporteren over de behaalde resultaten.

58

Hoeveel extra middelen, boven de structurele 40 miljoen euro, zijn er in totaal aan provincies gegeven?

Zoals u weet heeft het Kabinet Balkenende II besloten met ingang van 2007 € 40 mln. structureel aan de provincies beschikbaar te stellen in verband met de gegroeide vraag naar jeugdzorg, zodat aan meer kinderen jeugdzorg geboden kan worden. Aan dit bedrag is voor 2007 € 40 miljoen toegevoegd. Dit is de meest recente tranche aan extra middelen die beschikbaar is gekomen voor de jeugdzorg. Onderstaand overzicht geeft weer welke extra middelen er de afgelopen periode voor de jeugdzorg beschikbaar zijn gekomen.

Extra middelen t.b.v. de provinciaal gefinancierde jeugdzorg (x EUR 1 mln.)

	2004	2005	2006	2007	2008
1 Extra middelen hoofdlijnenakkoord 2004–2007	11,7	19,6	31,5	39,4	39,4
2 Intakefunctie Raad voor de Kinderbescherming	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
3 Extra middelen Toegang Jeugd GGZ		25	25	25	25
4 Extra middelen Uithuisplaatsing Jeugdzorg		5	33	33	33
5 Extra middelen AMK		6			
6 Extra middelen aanvalsplan tegen wachtlijsten JZ (incidenteel)				50	50
7 Extra middelen tegen wachtlijsten JZ (structureel)				40	40

	2004	2005	2006	2007	2008
8 Deltaplan gezinsvoogdij		3	7	14	14
9 Groei jeugdbescherming		5,7	16,3	22,9	21,4
10 Extra middelen jeugdzorg				40	
Totaal	12,7	65,3	163,8	265,3	173,8

59

Hoe gaat voorkomen worden dat de wachtlijsten weer terugkeren na het wegvallen van de beschikbare, boter bij de vis, extra middelen?

Zie antwoord bij vraag 41.

60

Voor welke vormen van jeugdzorg bestaan er nog wachttijden en hoe lang zijn deze? Wat gaat er ondernomen worden om deze op te lossen?

Zie antwoorden op vraag 1, 41 en 58.

61

Wat is de reden dat samenwerking tussen de Bureaus Jeugdzorg en AMK's geen vanzelfsprekendheid is? Hoe gaat er een cultuuromslag worden bewerkstelligd zodat dit wel een vanzelfsprekendheid wordt?

De AMK's zijn voortgekomen uit de bureaus vertrouwensartsen en hebben sinds de wijziging van de Wet op de jeugdhulpverlening per 1 juni 2003 een wettelijke grondslag. Sinds de inwerkingtreding van de Wet op de jeugdzorg per 1 januari 2005 maken de AMK's onderdeel uit van de bureaus jeugdzorg. Dit heeft aanpassing van beide instellingen gevergd en de snelheid waarmee het proces plaats heeft gevonden was per provincie verschillend. Uit het evaluatieonderzoek blijkt dat het integratieproces van het AMK in het bureau jeugdzorg door de meeste bureaus jeugdzorg en provincies als goed tot zeer goed wordt beoordeeld. In het kader van de aanpak van de wachtlijsten en lange doorlooptijden bij het AMK is de relatie met de toegang van het bureau jeugdzorg overal een punt van aandacht geweest. Er zijn middelen beschikbaar gesteld om medewerkers bij de toegang van bureau jeugdzorg te scholen, zodat zij ingezet kunnen worden voor AMK-werkzaamheden en daar is gebruik van gemaakt. Daarnaast wordt er kritisch gekeken of voor een melding van (een vermoeden van) kindermishandeling de deskundigheid van het AMK noodzakelijk is of dat de toegang van bureau jeugdzorg de melding af kan handelen. Er zijn inmiddels bureaus waar met één telefoonnummer en dus één toegang voor de cliënt wordt gewerkt. Vervolgens wordt «achter de voordeur» bepaald of het een melding betreft voor het bureau jeugdzorg of het AMK. De door de leden van de SP-fractie genoemde cultuur-omslag heeft in sommige provincies al plaatsgevonden en is in andere provincies een lopend proces.

Vragen VVD-fractie

62

Over de noodzaak van aanpassingen in het stelsel lopen de meningen uiteen. Een besluit hierover is, zo schrijft de staatssecretaris in haar brief, aan het volgende kabinet. Wat is de visie van de staatssecretaris op deze stelseldiscussie? In hoeverre denkt de staatssecretaris dat verbeteringen binnen het huidige, niet optimaal functionerende, jeugdzorgstelsel de gewenste effecten zullen bewerkstelligen? Is het initiatief nemen tot een verbeteragenda ook niet eerder een taak voor het nieuwe kabinet?

Op uw vragen inzake mijn visie op de stelsel­discussie respectievelijk mijn inschatting van de effecten van verbeteringen binnen het stelsel, ben ik onder andere ingegaan bij de beantwoording van de vragen 2 en 4. Ik maak in overleg met vertegenwoordigers van cliënten, medeoverheden en de sector afspraken voor de jeugdzorg, om de knelpunten weg te nemen. Ik zal de uitvoering van de verbeteracties nauwgezet volgen, zodat zonodig tijdig kan worden bijgestuurd.

63

Een stelselwijziging zal een reorganisatie tot gevolg hebben. Wat is volgens het kabinet het effect van deze stelsel­discussie en de daarmee samenhangende onduidelijkheid over de toekomst van de organisatie van de jeugdzorg voor de Bureaus Jeugdzorg en de provincie?

Ik ben geen voorstander van grote stelselwijziging. Alle partijen moeten zich, vanuit hun eigen verantwoordelijkheid met kracht en voortvarendheid inzetten om de werking van de jeugdzorg te verbeteren. Hierover maak ik afspraken met de sector. Discussies over een stelselwijziging zullen de aandacht afleiden van dat waar het echt om moet draaien: kinderen en ouders sneller en effectiever helpen als zij problemen hebben met opgroeien en de opvoeding.

64

Denkt de staatssecretaris dat de noodzakelijke verbetering in de doelmatigheid van de sector zijn te realiseren zonder stelselwijziging? Zo ja, op welke manier? Zo neen, waarom niet?

Ja. Verbeteringen in de doelmatigheid van de jeugdzorg zijn ook zonder stelselwijziging te realiseren. Naar aanleiding van de motie Çörüz en Örgü (Tweede Kamer 2005–2006, 29 815, nr. 52) heeft er in 2006 een onderzoek naar de doelmatigheid van de jeugdzorg plaatsgevonden. Het onderzoeksrapport treft u bijgevoegd als bijlage 2¹ aan.

De onderzoeksvragen hadden betrekking op:

- De omvang van de verschillende financieringsbronnen in de jeugdzorg,
- De cliëntenstroom in de provinciale jeugdzorg,
- De kostenopbouw en kostprijzen van modules/trajecten, respectievelijk het bureau jeugdzorg,
- De wijze van sturing, financiering en verantwoording.

Belangrijke aanbeveling uit het onderzoek is dat voor een doelmatige jeugdzorg beter inzicht moet worden verkregen in de aard en omvang van de regionale jeugdproblematiek en in de effectiviteit van de jeugdzorg. Bij het laatste gaat het om de vraag welke hulp de jeugdige heeft ontvangen, wat dit heeft gekost en of de geboden hulp daadwerkelijk heeft geholpen. Door sterker te sturen op de doorlooptijden van de zorg in relatie tot de effectiviteit van de te gebruiken methoden van zorg kan doelmatigheids­winst binnen het huidige jeugdzorgaanbod gerealiseerd worden.

Ook bij de bureaus jeugdzorg is nog doelmatigheids­winst mogelijk door een doelmatige inrichting van het proces van indicatiestelling, onder andere door standaardisering van het primaire proces binnen de bureaus jeugdzorg. Verder zou in de uitvoering en de administratie beter onderscheid moeten worden gemaakt tussen de verschillende producten (oftewel toegangstrajecten) van de bureaus jeugdzorg.

Met het oog op doelmatigheid zouden provincies en grootstedelijke regio's daarnaast moeten sturen op de totale kosten per cliënt en de verblijfsduur van cliënten in de daghulp of residentiële hulp. De verblijfsduur heeft een grote invloed op de kosten en is daarmee een belangrijke

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

indicator voor de doelmatigheid in de jeugdzorg. In het algemeen concluderen de onderzoekers dat op het gebied van sturing, beheersing en verantwoording nog veel kan worden verbeterd. De aanbevelingen in het rapport bieden hiervoor goede aanknopingspunten en bespreek ik met het IPO en de MOgroep ten behoeve van de versterking van de organisatie van de jeugdketen, zoals aangegeven in mijn brief van 20 juni 2007.

65

Gezien het feit dat sprake blijft van een groot aantal schakels in de jeugdketen en het aantal hieraan verbonden transactiemomenten en transactiekosten onverminderd hoog blijven ziet de IBO-werkgroep aanleiding om op de lange termijn aanpassingen in de institutionele structuur te doen. Aanbevelingen ten aanzien van de lange termijn richten zich enkel op gemeenten en de rijksoverheid. Hebben volgens de staatssecretaris provincies op de lange termijn nog een rol in het jeugdbeleid? Zo ja, welke rol? Zo nee, hoe ziet de rolverdeling in de jeugdzorg er op de lange termijn uit?

Zie antwoord op vraag 4.

66

De IBO-werkgroep breekt een lans voor een krachtig preventief jeugdbeleid. Ook het kernpunt uit de operatie JONG «Zorg in en rond de school» is van groot belang voor een goed preventief jeugdbeleid. Past het idee van de schoolverpleegkundige niet uitstekend bij de insteek van de werkgroep op dit punt?

Ja, via school kunnen kinderen en jongeren gemakkelijk worden bereikt. Beroepskrachten zoals de schoolverpleegkundigen van de jeugdgezondheidszorg komen in hun werk tal van probleemsignalen tegen. Daarvoor zijn zowel in het basisonderwijs als in het voortgezet onderwijs vaste contactmomenten. Het is ondermeer de taak van de schoolverpleegkundige problemen tijdig te signaleren en zo nodig te zorgen voor een juiste doorverwijzing. Op deze wijze ondersteunen zij de schoolinterne zorg en dragen bij aan het pedagogische klimaat van de school.

67

Waarom is het wenselijk om nader onderzoek te doen naar de bundeling van de provinciaal gefinancierde jeugdzorg en de zorg voor licht verstandelijk gehandicapten met opvoeden opgroeioproblemen terwijl er heldere adviezen hierover zijn gegeven door de IBO-werkgroep?

Zie antwoord op vraag 21.

68

De bundeling van taken op het gebied van opvoed- en opgroeiondersteuning in een Centra voor Jeugd en Gezin zal volgens de staatssecretaris bijdragen aan stroomlijning van het jeugdbeleid. Waarom zouden deze centra een oplossing kunnen bieden voor de financiële versnippering in het jeugdbeleid?

Gemeenten ondernemen op het lokale en preventieve jeugdbeleid zeer veel initiatieven. Een groot aantal van deze initiatieven vindt in projectvorm plaats en kent geen structurele financiering. Prof. Dr. J. Hermanns telde in zijn onderzoek «Opvoedingsondersteuning en ontwikkelingsstimulering in Nederlandse gemeenten» (2002) ruim 5 400 herkenbare en gesubsidieerde activiteiten. In Centra voor jeugd en gezin worden gemeentelijke taken gebundeld en vanuit één loket uitgevoerd. Deze Centra dragen daarmee bij aan ordening en stroomlijning van het gemeentelijke jeugdbeleid. Meer specifiek zal ik het geheel aan specifieke

uitkeringen, gericht op het gemeentelijke jeugdbeleid, bezien en ga ik na op welke wijze deze uitkeringen gebundeld kunnen worden.

69

Hebben provincies volgens de staatssecretaris op termijn nog een rol bij de verdeling van de financiële middelen in de jeugdzorg?

Op de rol van de provincies ben ik ingegaan in mijn antwoord op vraag 4. Het Rijk is verantwoordelijk voor het macrobudget dat voor de jeugdzorg beschikbaar is, en de verdeling daarvan over de provincies. De provincies ontvangen een doeluitkering voor het in stand houden van het bureau jeugdzorg en de bekostiging van het zorgaanbod.

70

Het kabinet onderschrijft de aanbeveling dat de indicatiestelling door Bureau Jeugdzorg verbeterd moet worden. Op welke manier denkt de staatssecretaris de indicatiestelling in de jeugdzorg te verbeteren? Wat zijn de te nemen stappen om de indicatiestelling te verbeteren?

De verschillende acties zijn onder te verdelen in drie onderdelen: het maken van samenwerkingsafspraken met andere organisaties (voorliggende voorzieningen, zorgaanbieders, andere indicatiestellende organen en de jeugdbeschermingsketen), het uniformeren van werkwijzen en het opleiden van medewerkers. Concreet gebeurt dit bij de ontwikkeling van de Centra voor jeugd en gezin, het protocol «Indicatiestelling jeugdigen met psychiatrische problematiek», het Kader Integraal Indiceren en pilots Beter Beschermd. De bureaus jeugdzorg hebben gezamenlijk criteria geformuleerd waaraan de mensen, instrumenten en werkprocessen moeten voldoen. In het project Verbetering Indicatiestelling BJZ (VIB) worden medewerkers hiervoor toegerust.

71

De samenwerking tussen de Bureaus Jeugdzorg en de Raad voor de Kinderbescherming vraagt om een naadloze afstemming. Er worden een aantal proefprojecten gestart die tot verbetering moeten leiden. Wanneer kan de Kamer de resultaten van deze proefprojecten verwachten?

De proefprojecten hebben inmiddels al inzicht gegeven in succes- en faalfactoren voor een goede afstemming van de werkwijze in de jeugdbeschermingsketen. Op basis van de ervaringen is een (begin van een) Best Practice ontwikkeld. De proefprojecten gaan deze verder doorontwikkelen, goed beschrijven en overdraagbaar maken. Eén en ander heeft ook al geresulteerd in een eerste oordeel over een haalbare doorlooptijd (en dus de start van de hulpverlening van de (gezins)voogdijwerker) in een aanmerkelijk kortere periode dan te doen gebruikelijk in niet-crisis-zaken.

72

Wordt in deze proefprojecten het voorstel van deze leden over het scheiden van het ouderschap en het opvoederschap meegenomen? Zo ja, op welke manier? Zo neen, waarom niet? Wanneer kan de Kamer nadere informatie over het toegezegde onderzoek over het scheiden van het ouderschap en het opvoederschap verwachten?

De proefprojecten zijn ingericht om de samenwerking tussen de jeugdbeschermingsorganisaties te verbeteren door de werkwijze op elkaar af te stemmen en efficiënter te maken. Het onderwerp waaraan deze leden refereren wordt niet in die projecten beproefd maar maakt deel uit van andere ontwikkelingen in het programma Beter Beschermd. In het voorstel voor de te wijzigen kinderbeschermingswetgeving zal in het onder-

scheid tussen ouderschap en opvoederschap worden voorzien op een manier die het belang van het kind bij zowel een goede opvoedings-situatie als contact met de ouders het beste dient. Indien ouders niet in staat blijken zélf hun kind(eren) adequaat te verzorgen en op te voeden en niet te voorzien is dat deze situatie met inzet van jeugdzorg te verbeteren valt, zal een zodanige maatregel worden getroffen dat naast het opvoederschap ook het gezag aan anderen wordt overgedragen. Dat neemt niet weg dat de ouders een rol blijven houden. In het wetsvoorstel zal daarom expliciet worden opgenomen dat de ouders die niet langer het gezag hebben, wel het recht hebben op informatie over en contact met het kind (zolang dat in het belang van het kind is). Niet alleen in het wetsvoorstel maar ook bij de ontwikkeling van een nieuwe werkwijze voor de uitvoering van de voogdij wordt van dat standpunt uitgegaan. In die werkwijze zal het tot de verantwoordelijkheid van de voogdijwerker gaan horen invulling te geven aan het recht van ouders op informatie over en contact met het kind en zal deze ook de voorziening voor jeugdzorg daarop behoren aan te spreken.

73

Een groot probleem in de jeugdzorg is het gebrekkig zicht op de effectiviteit van de verleende zorg. De IBO-werkgroep adviseert om op termijn alleen die interventies te financieren die bewezen effectief zijn. Wat is de visie van de staatssecretaris op dit advies? Is zij bereid dit advies over te nemen? Zo ja, op welke termijn? Zo nee, waarom niet?

Ik ben van mening dat kinderen en ouders er van op aan moeten kunnen dat effectieve methodieken worden ingezet. Het is aan provincies om afspraken te maken met zorgaanbieders over de effectiviteit van de in te zetten zorg. Het inzicht in de effectiviteit moet de komende jaren duidelijker worden. Bij ZonMw komt een overkoepelend programma Jeugd dat de witte vlekken in zal gaan vullen. Het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) verspreidt vervolgens de kennis over effectiviteit, bijvoorbeeld via www.jeugdinterventies.nl. Ook de implementatie van de prestatie-indicatoren jeugdzorg gaat informatie over het resultaat van de behandeling opleveren.

74

Wanneer worden de eerste resultaten zichtbaar van de verschillende programma's die zijn ingesteld om de effectiviteit in de jeugdzorg te vergroten?

De eerste – beperkte – intensivering van het effectonderzoek voor de jeugdzorg bij ZonMw is van recente datum: het programma Effectieve jeugdzorg dat gestart is in 2005. Het overkoepelende programma Jeugd zal dit jaar in de steigers staan. Effectonderzoek kost (doorloop)tijd. De meeste resultaten komen op de middellange termijn (5–10 jaar) beschikbaar.

75

Het werken met evidence based instrumenten is één van de voorwaarden om te komen tot een effectieve jeugdzorg. De ontwikkelde prestatie-indicatoren worden de komende jaren geïmplementeerd. Wanneer zal de hele jeugdzorgsector werken met de ontwikkelde prestatie-indicatoren?

Medio 2006 is het rapport «Prestatie-indicatoren jeugdzorg; naar een gezamenlijke integrale visie en implementatie» verschenen. Eind 2006 zijn tien prestatie-indicatoren uit dit rapport bestuurlijk vastgesteld door de Rijksoverheid, het IPO en de MOgroep. Aan deze indicatoren zijn instrumenten gekoppeld ten behoeve van de gegevensverzameling. Sommige instrumenten zijn gereed, maar nog onvoldoende ingevoerd, andere

vragen om een nadere ontwikkeling. De ontwikkeling van de instrumenten en de invoering ervan bij alle organisaties van jeugdzorg is de verantwoordelijkheid van de zorgaanbieders, c.q. de MOgroep. Het rapport spreekt van een start van de gegevensverzameling per 1-1-2008. Daadwerkelijke sturing op de gegevens wordt volgens het rapport beoogd per 1-1-2009.

76

Hoeveel van de, op dit moment in de jeugdzorg gehanteerde, behandelmethoden zijn evidence based? Beïnvloedt dit de snelheid waarmee gekomen kan worden tot een effectieve jeugdzorg? Is er een extra financiële impuls nodig, voor bijvoorbeeld extra onderzoek, om te komen tot evidence based behandelmethoden? Zo ja, hoeveel extra geld is er voor onderzoek nodig om te komen tot evidence based behandelmethoden? Zo neen, waarom niet?

Voor de meeste behandelmethoden zijn geen onderzoeksgegevens voorhanden waarmee de effectiviteit beoordeeld kan worden. Verschillende behandelmethoden kunnen op basis van de theoretische onderbouwing als «veelbelovend» gekenschetst worden (zie www.jeugdinterventies.nl). ZonMw ontwikkelt momenteel een breed onderzoeksprogramma naar de effectiviteit van interventies en instrumenten. Het zal nog minimaal 5–10 jaar duren voordat voldoende bekend is over de effectiviteit van behandelmethoden. Het inzetten van effectieve methodieken is een noodzakelijke voorwaarde voor een positief behandelingsresultaat, maar zeker niet een voldoende voorwaarde. Voor de kortere termijn zetten we in op het verder toerusten van de professionals. Zie ook het antwoord op vraag 95.

77

In de brief wordt op pagina 11 gewezen op de aanbevelingen uit het evaluatieonderzoek. De brief noemt het constateren van zorgsignalen en het doorgeleiden naar BJZ als een belangrijke preventieve activiteit, zowel vanuit de politieketen als vanuit het justitieel casus overleg jeugd (JCO). Kan worden toegelicht op welke wijze het monitoren als afspraak in het Landelijk kader Nederlandse Politie 2007 zal plaatsvinden? Op welke termijn zullen hier resultaten van beschikbaar zijn en zal de Kamer inzicht krijgen?

Vanaf 1 januari 2007 beschikken alle korpsen digitaal over een zogeheten zorgformulier om te gebruiken voor signalering en doorverwijzing van ernstige zorgsignalen naar bureau jeugdzorg. Deze worden bij de bureaus op de reguliere manier in behandeling genomen. In de afspraken met de politiekorpsen op basis van het Landelijk kader Nederlandse politie 2007 is onder meer het volgende opgenomen: «De korpsen dragen zorg voor implementatie van het werkproces vroegsignalering en doorverwijzing, waarmee geborgd is dat alle minderjarigen die met de politie in aanraking komen en waarbij sprake is van zorg in ontwikkeling of opvoedingsomgeving van de jongere op een professionele wijze worden aangemeld bij jeugdzorg. De korpsen registreren het aantal doorverwijzingen en relateren deze aan het totaal aantal minderjarige verdachten en aan het totaal aantal minderjarigen in de regio om de implementatie van het werkproces te volgen». Op basis van genoemde afspraak per korps, zal vroegsignalering en doorverwijzing aan de orde komen in het halfjaarlijks voortgangsoverleg met de korpsen. In het kader van het (vervolg)veiligheidsprogramma zal aan de orde komen of en hoe hierover wordt gerapporteerd aan de Tweede Kamer.

78

Worden de zorgsignalen die in het JCO worden geconstateerd ook geregistreerd en gemonitord? Zo ja, door wie? Zo neen, waarom niet?

Zorgsignalen, die door de politie in het werkproces Vroegsignaleren en doorverwijzen met behulp van het digitaal «zorgformulier» worden doorverwezen naar bureau jeugdzorg, worden door de politie geregistreerd. In het kader van het Landelijk kader Nederlandse politie wordt het aantal doorverwijzingen per korps gemonitord. De registratie van beslissingen in het JCO, waaronder doorverwijzing naar bureau jeugdzorg, is een van de functionaliteiten van het JCO support systeem. Dit geautomatiseerde systeem wordt in de loop van 2007 landelijk ingevoerd. Op dit moment zijn hiervoor nog diverse systemen in gebruik.

79

Om de samenwerking tussen de Raad voor de Kinderbescherming en de Bureaus Jeugdzorg te verbeteren is de aanbeveling gedaan meer te denken vanuit gedeelde te bereiken doelen en het maken van managementafspraken. Wat zijn deze te bereiken doelen? Op welke termijn moet hier duidelijkheid over komen? Wie houdt de vinger aan de pols?

Landelijk hebben de Raad voor de Kinderbescherming en de MOgroep deelgenomen aan het programma Jeugd terecht (Jt) met het oogmerk jeugdcriminaliteit terug te dringen. Onderdeel van Jt was ook de samenwerking tussen de Raad voor de Kinderbescherming en de MOgroep. Ter verbetering van deze samenwerking hebben de MOgroep en de Raad voor de Kinderbescherming een landelijk toetsingskader opgesteld, waarin de hoofdlijnen van de samenwerking zijn vastgelegd. Op basis van dit kader worden in de eerste helft van 2007 de lokale afspraken door beide ketenpartners getoetst en zonodig aangescherpt. De samenwerking tussen de Raad en de MOgroep en andere ketenpartners uit de jeugdstrafrechtsceten komt ook na het afsluiten van het programma Jeugd terecht structureel aan de orde in het Topberaad Jeugdcriminaliteit (nieuwe stijl). De deelnemende ketenpartners maken in dit Landelijk Overleg afspraken over (verbetering van) ketensamenwerking en bewaken de voortgang van gemaakte afspraken. De aansluiting tussen de strafketen en de zorgketen was en blijft hiervan een belangrijk onderdeel. Op lokaal niveau worden operationele doelen vastgesteld, toegesneden op de lokale afspraken en samenwerkingsvormen. Doelen hebben onder meer betrekking op korte doorlooptijden en efficiënte informatieverstrekking.

80

Uit de brief valt op te maken dat in de arrondissementale platforms jeugdcriminaliteit c.q. in stuurgroepen van Frontoffice of Veiligheidshuis deze afspraken gemaakt kunnen worden. Wat is de visie van de minister op dit punt. Zal het kabinet een voorbeeldvariant van een «doelen en managementafspraken-contract» ontwikkelen? Dit is nota bene ook een aanbeveling uit het evaluatieonderzoek (pagina 15, aanbeveling 14 vierde punt). Zo ja, op welke termijn? Zo neen, waarom niet?

Gelet op de goede samenwerking die lokaal al plaats vindt, en op de diversiteit in lokale context, acht het kabinet het niet gewenst om een voorbeeldvariant van een doel- en managementafspraken-contract voor ketenpartners te ontwikkelen. Wel zal het kabinet de ketenpartners verzoeken om in het Topberaad afspraken te maken over kwaliteitscriteria, waaraan lokale afspraken kunnen worden getoetst.

81

In de brief wijst de minister op het voorstel van de Commissaris Jeugd- en Jongerenbeleid om «de justitiële taken op dat terrein, waaronder de jeugdreclassering, te bundelen en te plaatsen onder directe verantwoordelijkheid van de minister van Justitie». De onderhavige evaluatie doet echter geen directe uitspraken over deze taakverdeling. Daarom wordt, zo stelt de brief, de beslissing daarover aan een volgend Kabinet overge-

laten. Kan een nadere toelichting worden gegeven op de keuze om één van de taken van Bureau Jeugdzorg (de jeugdreclassering) uit haar takenpakket (en verantwoordelijkheid) te halen en onder directe verantwoordelijkheid van de minister van Justitie te plaatsen? Waarom alleen dit deel? Of wordt er meer onder directe verantwoordelijkheid van het ministerie geplaatst? In hoeverre zal dit de nadere samenwerking niet juist schaden? Kan het kabinet aangeven welke verbeteringen zij met deze verandering verwacht te bewerkstelligen? Kortom, wanneer kan de Kamer uitsluitel krijgen over de concrete taakverdeling?

Onder verwijzing naar mijn antwoord op vraag 12 merk ik op dat een bundeling van de justitiële taken thans niet aan de orde is. Het Kabinet zet in op inhoudelijke verbeteringen en geeft prioriteit aan professionalisering en de inzet van effectieve methoden.

Vragen PVV-fractie

82

In de reactie van de bewindspersonen wordt gesproken over het aanvalsplan voor de aanpak van de wachttijden in de Jeugdzorg (zie ook hoofdstuk 6). Het incidentele bedrag van 100 miljoen euro om de wachttijd voor provinciale jeugdzorg na indicatiestelling terug te brengen tot maximaal 9 weken geeft als uitkomst dat inmiddels 3000 kinderen jeugdzorg ontvangen. Een snelle berekening geeft aan dat dit 33 333 euro per kind betreft. Kan de staatssecretaris c.q. de minister uitleggen op welke manier deze 100 miljoen euro van macro- tot microniveau is besteed en nog besteed gaat worden en wat de uiteindelijk beoogde uitkomsten/ resultaten zullen zijn?

Voor de resultaten van het aanvalsplan wachttijden jeugdzorg en het terugdringen van de wachtlijsten bij het AMK verwijs ik u naar de brief die Staatssecretaris Ross op 16 februari 2007 naar de Kamer heeft gestuurd (zie brief van 16 februari 2007, TK 2006–2007, 29 815, nr. 99).

Doelstelling van het aanvalsplan was dat op 31 december 2006 de situatie zou zijn bereikt dat kinderen na de indicatiestelling, niet langer dan 9 weken op provinciale jeugdzorg wachten. De negen weken is geen wettelijke norm, maar is in overleg met het veld bepaald. De provincies hebben in het kader van de aanvalsplannen tenminste 7 600 kinderen extra in zorg genomen. Daarmee zijn ongeveer 45 procent meer kinderen geholpen dan de afgesproken 5 274. Door deze inzet is het aantal kinderen dat langer dan 9 weken wacht op jeugdzorg, teruggedrongen van 5 000 op 1 januari 2006 tot 284 op 31 december 2006. Daarmee ligt de gemiddelde prijs voor de zorg beduidend lager dan de ruim € 33 000, waaraan de PVV-fractie refereert.

83

Deelt de staatssecretaris c.q. de minister de mening dat een wachttijd van 9 weken na de indicatiestelling, waarop ook al gewacht moet worden, nog steeds onacceptabel lang is en dat het doel moet liggen op maximaal 2 weken wachttijd? Zo neen, waarom niet? Zo ja, hoe gaat de staatssecretaris c.q. de minister dit doel bereiken?

De norm van negen weken is in overleg met de sector tot stand gekomen. Daarbij moet worden opgemerkt dat de wachttijd die acceptabel is, per cliënt kan verschillen. Zo is in geval van crisis elke wachttijd uit den boze. In deze gevallen zal direct zorg geboden moeten worden, en hoeft ook het indicatiebesluit niet te worden afgewacht. Dit is in de Wet op de jeugdzorg zo geregeld.

84

Het evaluatieonderzoek had niet tot doel om na te gaan of er een ander wettelijk kader nodig is (pagina 2). Er is gekeken of er fundamentele verbeteringen mogelijk zijn binnen het huidige wettelijke kader. Hoe kan het dan dat er toch wordt geconcludeerd dat het huidige wettelijk kader voldoet?

De onderzoekers zijn nagegaan of de doelstellingen die met de Wet op de jeugdzorg worden beoogd, te realiseren zijn binnen dit wettelijke kader. Zij zijn tot de conclusie gekomen dat dit het geval is. De onderzoekers hebben wel aangegeven dat er nog wel een aantal verbeteringen moeten worden doorgevoerd om daadwerkelijk de beoogde effecten te kunnen realiseren. Over deze verbeteringen maak ik afspraken met mede-overheden en sector.

85

In het IBO-rapport wordt geadviseerd om het macrobudget te baseren op de te verwachten vraag (pagina 5). Ligt het dan niet voor de hand dat dezelfde problemen ontstaan, zoals we die het afgelopen jaar hebben gezien in de thuiszorg? Zo neen, waarom niet? Verhoudt een plafond op het budget zich wel met het wettelijk vastgesteld recht op jeugdzorg?

U doelt waarschijnlijk op het probleem van het ontstaan van wachtlijsten. In de thuiszorg is het afgelopen jaar inderdaad gebleken dat de productieafspraken niet volstonden om aan de vraag te voldoen, waardoor er wachtlijsten ontstonden. De mate waarin dit probleem zich ook in de jeugdzorg zal voordoen, hangt af van de nauwkeurigheid van de behoefte-ramingen. Het SCP werkt op mijn verzoek aan een model om de behoefte aan jeugdzorg te voorspellen. Dit model bestaat uit harde, meetbare factoren, kijkt naar sociale, maatschappelijke en demografische ontwikkelingen en bevat geen perverse indicatoren, dat wil zeggen indicatoren waarmee slecht gedrag wordt beloond. Ik vertrouw erop dat het SCP in staat is een model te ontwikkelen dat een adequate raming van de behoefte aan jeugdzorg mogelijk maakt.

86

Wat wordt er eigenlijk bedoeld met lichte en zware hulpverlening? Valt kortdurende kinderpsychiatrische diagnostiek onder lichte of zware hulpverlening? En is het niet logisch om de ondersteuning van multi-probleemgezinnen, bepaald niet licht te noemen, onder regie van gemeenten te laten plaatsvinden?

De termen lichte en zware hulpverlening behoeven nadere uitwerking. Dit gebeurt bij de ontwikkeling van de Centra voor jeugd en gezin. Hierbij wordt onderzocht op basis van welke criteria bepaald kan worden welke vormen van hulpverlening passen in het gemeentelijke domein en welke in het provinciale domein.

Bij multi-probleemgezinnen is er niet alleen sprake van (lichte dan wel ernstige) problemen met opgroeien en opvoeden, maar ook met bijvoorbeeld verslaving, criminaliteit, schulden, huisvesting en schoolverzuim. Op deze terreinen speelt de provincie geen rol en de gemeenten veelal wel.

87

Op welke wijze verwacht het kabinet haar sturingsinformatie te verbeteren zonder dat de administratieve lastendruk toeneemt?

Momenteel loopt er een aantal trajecten om de administratieve last te beperken en om tegelijkertijd (de aanlevering van) de informatie te kunnen verbeteren. Rijk en IPO hebben in 2006 de sturingsinformatie onder de loep genomen en mede naar aanleiding van wijzigingsvoorstellen van de MOgroep besloten een aantal aanpassingen door te voeren in het informatieprotocol. Deze aanpassingen moeten leiden tot een vereenvoudiging van de registratielast met als bijkomend voordeel een verbetering van de kwaliteit van de informatie. Tevens ben ik inmiddels het traject gestart om het gebruik van het Burger Service Nummer (BSN) via wetgeving voor alle taken van het bureau jeugdzorg tegelijkertijd te regelen. Bureaus jeugdzorg kunnen op deze wijze op een meer efficiënte en effectieve manier communiceren met de verschillende instanties waar een jeugdige mee te maken heeft of kan krijgen. Bovendien komt het de doorloopsnelheid van de hulpverlening ten goede. Op het gebied van sturingsinformatie heeft een uniek cliëntnummer als positief effect dat door een meer eenvoudige en betrouwbare informatiehuishouding de kwaliteit van de informatie kan worden verbeterd.

88

Vindt het kabinet het ook onacceptabel dat éénderde van de cliënten in het vrijwillige kader van mening is dat het Bureau Jeugdzorg zijn problemen niet goed heeft aangepakt en dat 20 procent niet tevreden is over de plek waarnaar men is doorverwezen? Welke concrete doelen stelt het kabinet zichzelf om dit percentage omlaag te brengen?

Ik kwalificeer de beoordeling van cliënten als gematigd positief. Vergelijking met andere zorgsectoren leert dat 100% tevredenheid niet gerealiseerd kan worden. Deels heeft dit te maken met het feit dat het vaak gaat om emotionele zaken. Daar waar de ontevredenheid veroorzaakt wordt door tekortkomingen in de zorg moet uiteraard actie ondernomen worden. Verbetering van zowel de kwantiteit als de kwaliteit zal ik onder de aandacht brengen van de provincies. Recent zijn voor de jeugdzorg prestatie-indicatoren benoemd. Implementatie zal de komende jaren zijn beslag krijgen. Met de prestatie-indicatoren wordt onder meer beoogd in beeld te krijgen in hoeverre de hulpvragen van cliënten zijn beantwoord (doelrealisatie, cliënttevredenheid, mate van reguliere beëindiging van de hulp). Zorgaanbieders en provincies krijgen hiermee zicht op de cliëntervaringen en weten zo of er actie ondernomen moet worden.

89

Vindt het kabinet het ook onacceptabel dat 40 procent van de cliënten uit het onvrijwillige kader niet tevreden is over de plek waarnaar men is doorverwezen? Welke concrete doelen stelt het kabinet zichzelf om dit percentage omlaag te brengen? Op welke wijze beïnvloedt dit hoge percentage de effectiviteit van de hulpverlening?

Een percentage van 40 procent is hoog maar niet geheel onbegrijpelijk. Zoals de onderzoekers ook aangeven, gaat het om onvrijwillige hulp waarbij in het contact tussen bureau jeugdzorg en cliënt vaak sprake van conflicterende belangen. Deze ouders vinden dat vaak onvoldoende rekening is gehouden met hun wensen en dat het probleem niet goed is aangepakt. Opgemerkt dient te worden dat er een onderscheid is tussen de tevredenheid van ouders en die van jongeren. Jongeren zijn meer tevreden dan ouders. Dit laat onverlet dat er alles aan gedaan moet worden om dit percentage omlaag te brengen. Het is mijn verwachting dat de nieuwe werkwijze van het Deltaplan gezinsvoogdij hieraan zal bijdragen. Belangrijke doelstelling van de nieuwe methodiek is immers om meer vraaggericht te werken door beter aan te sluiten bij de hulpbehoefte van de cliënt. Deze verandering wordt voor een belangrijk deel bereikt door het werken met het plan op tafel. Resultaten uit eerder

evaluatie onderzoek naar de Deltaplanmethode laten ook een hogere cliënttevredenheid zien.

90

Het kabinet wijst erop dat «Zorg in en om de school» van groot belang is voor een goed preventief jeugdbeleid (pagina 5). Uit het evaluatieonderzoek blijkt dat de Bureaus Jeugdzorg met het primair onderwijs minder frequent afspraken hebben dan met het voortgezet onderwijs. Wat gaat het kabinet hieraan doen?

In het voortgezet onderwijs wordt de relatie met het bureau jeugdzorg door de school gelegd, bijna altijd via het zorgadviesteam dat rondom de school is georganiseerd. In het primair onderwijs verloopt de relatie met de jeugdzorg veelal via het zorgadviesteam dat op het niveau van het samenwerkingsverband Weer Samen Naar School is georganiseerd. Wanneer de intern begeleider of de leerkracht van de basisschool een probleem signaleert bij een leerling, wordt dit besproken in het zorgadviesteam van het samenwerkingsverband, waaraan ook het bureau jeugdzorg deelneemt. Indien nodig wordt de leerling doorverwezen naar en geholpen door het bureau jeugdzorg. Sinds twee jaar neemt het aantal samenwerkingsverbanden toe waaraan een zorgadviesteam is verbonden: op dit moment heeft circa 75% van de samenwerkingsverbanden een zorgadviesteam. Vanuit de rijksoverheid worden samenwerkingsverbanden actief ondersteund bij het inrichten van een zorgadviesteam en bij een kwaliteitsslag van deze samenwerking. Er wordt aan gewerkt dat alle samenwerkingverbanden in het primair onderwijs beschikken over een zorgadviesteam.

91

In het IBO-rapport wordt geadviseerd om te komen tot eenheid van taal in termen van productdefinities. In het evaluatieonderzoek wordt geadviseerd toe te werken naar vraaggestuurd indiceren. Bestaat bij het eenduidig definiëren van producten niet juist het risico van aanbodgericht indiceren?

Productdefiniëring en vraagsturing hoeven elkaar geenszins in de weg te zitten. Een klant in de supermarkt kan beter kiezen als de verpakking een duidelijke omschrijving van de ingrediënten geeft, dan wanneer de schappen zijn gevuld met dozen zonder deze toelichting op de inhoud. De productdefiniëring van het zorgaanbod beoogt duidelijk te maken wat de inhoud (de ingrediënten) is (zijn) van een zorgprogramma. Het eenduidig definiëren van producten maakt het zorgaanbod transparanter dan thans het geval is. Eenheid van taal geeft de indicatiesteller, de cliënt en de provincie een beter beeld van de inhoud van het zorgaanbod. Hierdoor kan beter worden aangesloten bij de vraag en de behoefte van de cliënt en kan er vraagsturing plaatsvinden. Hierbij dient er natuurlijk voor gewaakt te worden dat de productdefinities niet statisch worden en innovatie in de weg staan.

92

Op basis van welke criteria wordt de landelijke norm voor de doorlooptijd opgesteld? Waarop is de termijn van 9 weken eigenlijk gebaseerd?

Ten aanzien van de wachttijd tussen het moment van indicatiestelling en aanvang van de jeugdzorg is bepaald, dat kinderen na de indicatiestelling door het bureau jeugdzorg, niet langer dan 9 weken op provinciale jeugdzorg wachten. Zoals ik al eerder in mijn beantwoording van voorgaande vragen heb aangegeven, is de termijn van 9 weken geen wettelijke norm, maar in overleg met het veld bepaald.

93

Hoe lang duurt het tot kinderen een indicatie hebben vanaf het moment van aanmelding? Hoeveel kinderen staan er op de wachtlijst van de Bureaus Jeugdzorg?

Hierbij verwijs ik naar mijn antwoord op vraag 1, waarin de doorlooptijden bureau jeugdzorg uiteen zijn gezet. Er is geen informatie beschikbaar over het aantal kinderen dat wacht op een indicatie.

94

Uit het evaluatieonderzoek blijkt dat de Bureaus Jeugdzorg aangeven dat men vaak moet kiezen voor het «next best» aanbod. Heeft het kabinet er zicht op hoe vaak dat voorkomt? Mag en kan er dan wel gesproken worden over het oplossen van de wachtlijsten?

Uit de aan mij aangeleverde beleidsinformatie valt niet af te leiden hoe vaak gekozen wordt voor het «next best» aanbod. Het realiseren van een zorgaanbod dat zowel kwantitatief als kwalitatief past bij de vraag, heeft prioriteit. Een «next best» aanbod is nog steeds te prefereren boven geen zorgaanbod.

95

Evidence based werken is belangrijk. Als er echter eenzijdig nadruk ligt op effectiviteit wordt er voorbijgegaan aan bijvoorbeeld het belang van de relatie die de cliënt heeft met een specifieke hulpverlener. Moeten niet ook andere voorspellers voor een succesvol resultaat dan alleen de gekozen methodiek worden meegewogen?

Het inzetten van effectieve methodieken is een noodzakelijke voorwaarde voor een positief behandelingsresultaat, maar zeker niet een voldoende voorwaarde. Zorg voor jeugd is mensenwerk. De hulpverlener moet voldoende toegerust zijn om de interventie uit te voeren. En ook de hulpverlener-cliënt relatie is van belang. Daarom is het nodig de professional te versterken. Vier prioriteiten tekenen zich af. Allereerst verheldering van de beroepen: wat moet je kennen en kunnen om in de jeugdzorg te werken? Ten tweede: betere opleidingen. De initiële beroepsopleidingen, HBO en MBO, moeten er voor zorgen dat professionals een goede start kunnen maken. Met bij- en nascholing blijven zij toegerust voor hun taken. Verder: versterking van de beroepsvereniging(en). En als vierde tuchtrecht. Ik hoop hierover binnenkort resultaatafspraken met de sector te kunnen maken.

Vragen ChristenUnie-fractie

96

De aanbevelingen in de rapporten en de reactie van de staatssecretaris en de minister betreffen met name de structuur van de organisatie, de stroomlijning van de jeugdzorg en de implantatie van de Wet op de jeugdzorg, en nauwelijks de cultuur rondom de uitvoering van de Wjz. In het eindrapport van het BMC wordt geconstateerd dat zich vooral knelpunten voordoen op gebieden als deskundigheid, effectieve methoden, cultuur en samenwerking. Is er meer bekend over de wijze waarop de cultuuromslag bij betrokken instellingen plaatsvindt in relatie tot alle veranderingen die de Wet op de jeugdzorg met zich mee heeft gebracht? Heeft aanbeveling 6 alles in zich om de cultuur te optimaliseren?

In aanbeveling 6 geven de onderzoekers aan dat op het gebied van cultuur vooral een omslag gemaakt moet worden naar meer resultaatgericht werken. Ik ben van mening dat dat een goede invalshoek is om tot verdere verbetering van de jeugdzorg te komen. In mijn beleid staat het kind

centraal, en niet de structuur. Ik zal me er dan ook hard voor maken dat alle partijen die een rol spelen bij jeugdigen zich committeren aan de resultaten die wij allen willen voor kinderen.

97

De brief van de staatssecretaris en minister is heel sterk beleidsmatig geformuleerd. Als vanuit de kerngedachte het kind centraal geredeneerd zou worden, zouden de aanbevelingen er dan niet anders uit komen te zien? Meer inhoudelijke doelen in plaats van beleidsmatige doelen op het gebied van structuur en organisatie?

De evaluatie van de Wet de jeugdzorg is uitgevoerd naar aanleiding van de motie Soutendijk cs (Eerste Kamer 2003–2004, 28 168, F) aangenomen bij de behandeling van de Wet op de jeugdzorg door de Eerste Kamer (april 2004). Deze motie verzocht de regering te rapporteren over de voortgang in de organisatie en stroomlijning van de jeugdzorg en de opgedane ervaring bij de implementatie van de wet. Het onderzoek is, op verzoek van de Eerste Kamer, ook ingegaan op de werking van de verschillende financieringsstromen in de jeugdzorg. Het onderzoek en de aanbevelingen hebben zich dan ook met name op de organisatie en financiering van de jeugdzorg gericht. Ten behoeve van het onderzoek zijn cliënten wel bevraagd over hun ervaringen met de jeugdzorg. Deze ervaringen zijn nadrukkelijk meegenomen bij de totstandkoming van de aanbevelingen. Ik ben voornemens mijn programma voor deze regeerperiode op te bouwen vanuit inhoudelijke doelen vanuit het belang van het kind. Mogelijke aanpassingen in structuur en organisatie worden getoetst aan de bijdrage die zij aan deze doelen leveren.

98

De wachtlijsten bij de jeugdzorg zijn zo goed als weggewerkt. Tegelijkertijd is een verschuiving van de wachtlijsten naar de achterkant (de zorgaanbieders) te constateren. Heeft dit punt de aandacht van het kabinet?

Op 1-1-2007 was de wachtlijst van kinderen die na de indicatiestelling langer dan negen weken op provinciale jeugdzorg wachten, nagenoeg weg. Dit betrof dus de wachtlijst bij het zorgaanbod. De toenmalige staatssecretaris van VWS heeft uw Kamer hier bij brief van 16 februari 2007 (Tweede Kamer 2006–2007, 29 815 nr. 99) over geïnformeerd. Het is nu wel zaak dat er niet opnieuw wachtlijsten voor het zorgaanbod gaan ontstaan. In mijn antwoord op vraag 41 ben ik ingegaan op de wijze waarop dit kan worden voorkomen. Ik heb u in mijn brief van 20 juni 2007 geïnformeerd over de recente stand van zaken met betrekking tot de wachtlijsten.

99

Het aanvalsplan op het wegwerken van de wachtlijsten heeft een incidenteel karakter. Welke structurele maatregelen zullen er worden genomen om, het opnieuw ontstaan van, wachtlijsten tegen te gaan?

Zie antwoord bij vraag 41.

100

Is de aangekondigde verbeteragenda met gerichte acties gekoppeld aan termijnen en inmiddels opgesteld? Kan de Kamer daar kennis van nemen?

Zie antwoord op vraag 20.

101

De IBO-werkgroep breekt een lans voor een krachtig preventief jeugd-beleid. Onder preventie wordt daarbij met name tijdige signalering en het voorkomen van zwaardere (opvoedings)problematiek verstaan. Uit

eerdere rapporten van het SCP (Kinderen in Nederland) en TNO (Kwaliteit van leven) blijkt dat vooral gezinnen met een zwakkere maatschappelijke positie te kampen hebben met problemen. Dient preventief jeugdbeleid niet breder gezien en getrokken te worden, bijvoorbeeld op het gebied van versterking van de ouders en de gezinssituaties? Zijn er cijfers en trends bekend over hoe «de Nederlandse jeugd» er fysiek en mentaal voor staat? Wat is er aan preventie nodig en mogelijk, een aantal stappen voor aspecten als signalering en voorkoming van zwaardere problematiek?

In het rapport van de IBO-werkgroep wordt terecht geschetst dat preventief jeugdbeleid meerdere aspecten behelst: beleid gericht op de ontwikkeling van *alle* jeugdigen én beleid dat *specifiek* moet tegengaan dat jongeren in een problematische situatie terecht komen en bijvoorbeeld zwaardere, geïndiceerde jeugdzorg nodig hebben. Wat precies aan preventie nodig is, ook een aantal stappen voor aspecten als signalering en voorkoming van zwaardere problematiek, is maatwerk en moet daarom primair onder verantwoordelijkheid van de gemeente bepaald worden. In algemene zin geldt dat het kabinet, evenals de vorige kabinetten, wil bevorderen dat zo preventief mogelijk te werk gegaan wordt. Er zijn vele cijfers en daarmee ook trends bekend over hoe «de Nederlandse jeugd» er fysiek en mentaal voor staat. Deze cijfers en trends worden bijvoorbeeld gepubliceerd door het Sociaal Cultureel Planbureau en het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. Recent is het rapport «Gezondheid en welzijn van jongeren in Nederland» van onder andere het Trimbos Instituut verschenen. Het streven is er op gericht na de zomer een landelijke jeugdmonitor te lanceren die een integraal zicht biedt op de staat van de jeugd.

102

De IBO-werkgroep constateert verkokering in de financiering in de keten en adviseert één macrobudget voor het jeugdbeleid. Valt langs deze financiële weg ook de beleidsmatige verkokering tegen te gaan en ontschotting te bewerkstelligen?

Ik zie op welke wijze de keten van jeugdbeleid beter gestroomlijnd kan worden. Ik ben daarbij niet voor grote structuurwijzigingen, aangezien veel verbeteringen binnen het huidige stelsel kunnen worden gerealiseerd (zie ook de evaluatie van de Wet op de jeugdzorg). In mijn antwoord op vraag 5 heb ik mijn plannen uiteen gezet ten aanzien van het bundelen van geldstromen. Daarnaast zal de inhoudelijke en organisatorische afstemming en samenwerking tussen sectoren een belangrijk speerpunt vormen van het programmaministerie voor Jeugd en Gezin. Tot het programma behoren beleidsterreinen (en budgetten en dienstonderdelen) van de ministeries van VWS, Justitie, OCW en SZW. Uitgangspunt van mijn beleid als programmaminister is dat het kind centraal staat en niet instanties, regels en systemen.

103

De Centra voor Jeugd en Gezin zouden een bijdrage kunnen leveren aan de stroomlijning van het jeugdbeleid. Kunnen dergelijke centra in elke gemeente gerealiseerd worden, of is er een schaal van meerdere gemeenten nodig?

In een Centrum voor jeugd en gezin worden onder gemeentelijke verantwoordelijkheid activiteiten of functies gebundeld die te maken hebben met opgroei- en opvoedvragen. Om te verhelderen welke functies een dergelijk centrum inhoudelijk minimaal bundelt, binnen welke organisatorische setting dit kan gebeuren en op welke wijze een Centrum voor jeugd en gezin kan worden ingebed in de context van de lokale jeugdketen, wordt samengewerkt met bestuurlijke partners als VNG, IPO en landelijke

koepelorganisaties zoals Mogroep, Actiz en GGD Nederland. Met hen wordt gewerkt aan een basisconcept voor de Centra voor jeugd en gezin. De ideale bestuurlijke schaal waarop functies kunnen worden gebundeld is één van de uit te werken onderdelen. Schaalgrootte is eveneens een aandachtspunt in het traject Opvoeden in de Buurt. In dit traject trekken zeven grote gemeenten intensief op met tien middelgrote en kleine gemeenten om te onderzoeken op basis van praktijkervaring welke mogelijkheden er zijn om het Centrum voor jeugd en gezin verder te ontwikkelen en onder welke randvoorwaarden. Wanneer een gemeente te klein is voor een functie kan bijvoorbeeld gedacht worden aan regionale samenwerking, aan inkopen bij een andere gemeente of aan samenwerking met bijvoorbeeld de centrumgemeente. In het kabinetsbesluit over Centrum voor jeugd en gezin-vorming, voorzien na deze zomer, wordt schaalgrootte verder uitgewerkt.

104

De fysieke aanwezigheid van een Centrum voor Jeugd en Gezin biedt nog niet de garantie dat de jeugdzorg ook centraal geregeld is. Het gaat om de concretisering van de ketenzorg in de jeugdzorg. De samenwerking tussen de Bureaus Jeugdzorg en de Raad voor de Kinderbescherming is nog niet optimaal. Volgens de onderzoekers kan een betere samenwerking worden bereikt door meer te denken en werken in teams in plaats van in ketens. Zijn de resultaten van de proefprojecten die zijn gestart in het kader van het programma Beter Beschermd inmiddels bekend?

Voor de beantwoording van deze vraag, verwijs ik naar het antwoord op de vergelijkbare vraag van de leden van de VVD-fractie (nr. 71). Onderdeel van de Best Practice die in de proefprojecten thans wordt ontwikkeld, betreft het inrichten van een casusoverleg waaraan tenminste vertegenwoordigers van bureau jeugdzorg en de Raad voor de Kinderbescherming deelnemen en waar overlegd wordt over de wenselijkheid van de inzet van een kinderschermingsmaatregel.

105

De IBO-werkgroep adviseert aandacht voor effectmeting van interventies en zorgprogramma's te intensiveren en op termijn alleen die interventies te (laten) financieren die bewezen effectief zijn. Biedt deze financieringswijze voldoende ruimte voor maatwerk? Brengt deze financieringswijze niet het risico met zich mee dat complexe («hopeloze») gevallen niet zullen worden opgepakt?

Deze financieringswijze biedt voldoende ruimte voor maatwerk. Interventies en zorgprogramma's zijn immers alleen effectief als ze ingezet worden bij de doelgroep en de problematiek waarvoor ze bedoeld zijn. Dat betekent maatwerk.

Interventies en zorgprogramma's kunnen ingezet worden voor verschillende doelen. Het gaat niet altijd om verbetering of «genezing». In sommige gevallen is stabilisatie het hoogst haalbare. De inzet is om ook hiervoor effectieve interventies en zorgprogramma's beschikbaar te hebben.

106

In het eindrapport van BMC wordt expliciet aandacht besteed aan de ervaren onnodige bureaucratie bij het indicietraject. In de aanbevelingen wordt hieraan niet expliciet aandacht besteed, waarom niet?

Ik deel deze observatie niet. De onderzoekers geven op pagina 35 aan dat de aanbevelingen 1, 3 en 4 aansluiten op het project Verbetering Indicatie-

stelling BJZ (VIB) dat volgens de bureaus jeugdzorg zal leiden tot verdere beperking van de bureaucratie.

107

Hoe kan het signaal van de jeugdzorgbrigade worden verklaard en beoordeeld, als het gaat om «verschillen achter protocollen, hetzelfde verhaal moeten vertellen, omvangrijke rapportages, lange doorlooptijden en overmaat aan beleidsinformatie»? Wordt de aanpak van bureaucratie impliciet meegenomen in de verschillende aanbevelingen die aan het eind van de rapportage zijn opgenomen en waarvan het kabinet aangeeft die te onderschrijven en over te nemen?

Veel van de aanbevelingen van de jeugdzorgbrigade zijn inmiddels opgepakt of uitgevoerd door overheden en veld (zie voor een overzicht de slotrapportage van de jeugdzorgbrigade, uw Kamer toegezonden bij brief van 16 juni 2006). Resterende aanbevelingen neem ik mee bij de voorbereiding van mijn programma voor jeugd en gezin, dat ik u voor de zomer zal aanbieden. Daarin zal ik, in overleg met mede-overheden en veld, prioriteiten aanbrengen. Het is voor de werkers in het veld immers ondoenlijk om het grote aantal verbeteracties (die ook voortvloeien uit andere rapporten en adviezen zoals de evaluatie) tegelijk op te pakken. Het stellen van prioriteiten is overigens ook één van de adviezen van de jeugdzorgbrigade.

108

Het evaluatieonderzoek is vooral gericht op de afstemming van de activiteiten van de Bureaus Jeugdzorg met de strafrechtketen gezien vanuit de Wet op de jeugdzorg en niet vanuit het perspectief van het jeugdstrafprocesrecht. Zou een onderzoek vanuit het perspectief van het jeugdstrafprocesrecht andere (of zelfs tegengestelde) aanbevelingen opleveren?

Goede afstemming tussen de jeugdzorgketen en de jeugdstrafrechtketen is voor beide van evenveel belang. Ik heb dan ook geen aanleiding te verwachten, dat een onderzoek vanuit de jeugdstrafrechtketen tot andere conclusies of aanbevelingen zou leiden.

109

Voor het oplossen van aansluitingsknelpunten is het van belang dat partijen het eens zijn over te bereiken doelen en bereid zijn zowel op bestuurlijk als uitvoerend niveau afspraken te maken. Hoe wordt dit doel bereikt? Is het vanzelfsprekend dat de partijen elkaar vinden in afspraken, of zullen afspraken van «hogerhand» afgedwongen moeten worden? Deze vraag geldt ook voor de gewenste samenwerking tussen de Bureaus Jeugdzorg en de Raad voor de Kinderbescherming.

Over het bereiken van gedeelde doelstellingen in de strafrechtketen is in het antwoord op vraag 79 ingegaan. Voor wat betreft de samenwerking tussen de bureaus jeugdzorg en de Raad voor de Kinderbescherming op het civiele terrein verwijzen wij naar de proefprojecten voor het terugdringen van de doorlooptijden in de jeugdbeschermingsketen. Hieruit blijkt dat afspraken over de samenwerking op uitvoeringsniveau in goed onderling overleg tot stand komen. Dat neemt niet weg dat initiatieven op bestuurlijk niveau, hetzij op rijksniveau hetzij provinciaal of regionaal niveau, die totstandkoming kunnen bevorderen en de afspraken met de uitvoeringsorganisaties zullen moeten formaliseren. Op die manier ontstaat een goede match tussen de bestuurlijke partijen die op resultaten sturen en de uitvoerende organisaties die nagaan op welke manier ze de resultaten het beste kunnen realiseren.

110

Tussen de MO-groep (Maatschappelijke Ondernemers Groep) en de Raad voor de Kinderbescherming zullen gesprekken gevoerd worden over pedagogische uitgangspunten. Is daar inmiddels overeenstemming over? Is het gezamenlijk formuleren van pedagogische uitgangspunten op meerdere niveaus gewenst? Verdient het aanbeveling als kabinet en Kamer zich naar aanleiding van de evaluatie ook buigen over de te hanteren pedagogische uitgangspunten in de jeugdzorg?

De Raad voor de Kinderbescherming en de MOgroep hebben op beleidsniveau intensief overleg met elkaar. Er is inmiddels overeenstemming over de pedagogische uitgangspunten. De directie van de Raad en het bestuur van de MOgroep delen de volgende visie: Kinderen hebben recht op een gezonde en evenwichtige ontwikkeling en uitgroei naar zelfstandigheid en volwassenheid. Uitgangspunt is, dat kinderen primair door hun ouders worden opgevoed. Als ouders hierbij ondersteuning nodig hebben, is deze via de reguliere jeugdvoorzieningen beschikbaar. Kinderen die door toedoen of nalaten van hun ouders in hun ontwikkeling worden bedreigd, hebben recht op bescherming. Dit recht is verankerd in het Verdrag voor de Rechten van het Kind. Het recht van het kind op bescherming impliceert een maatschappelijke opdracht om in actie te komen, zodra een kind de dupe dreigt te worden van een bedreigende opvoedingssituatie. Dit uitgangspunt krijgt betekenis doordat de Raad en de MOgroep (en daarmee de bureaus jeugdzorg) in de praktijk tot afspraken komen over onder meer afstemming van methodisch en diagnostisch instrumentarium en digitale gegevensuitwisseling. Een plan van aanpak daarvoor is in ontwikkeling. De landelijke directie van de Raad en het Bestuur van de MOgroep zullen gezamenlijk de voortgang bewaken.

111

In de aanbevelingen wordt de bescherming van de privacy van cliënten als aandachtspunt genoemd. Biedt de wet met betrekking tot het uitwisselen van persoonsgegevens voldoende ruimte om tot de gewenste uitwisseling van gegevens tussen instellingen te komen en dossiers te kunnen opstellen? Of behoeft deze wet in dit kader aanpassing?

Binnen de Wet op de jeugdzorg bestaan voldoende mogelijkheden voor informatie-uitwisseling over cliënten om een dossier op te bouwen (artikel 51 Wet op de jeugdzorg). In beginsel is toestemming nodig van de cliënt. Echter, gegevens over een cliënt kunnen ook worden uitgewisseld zonder zijn toestemming, indien de verstrekking van de gegevens noodzakelijk is voor de toegang tot of de uitvoering van de jeugdzorg en voor de voorbereiding of uitvoering van een kindbeschermingsmaatregel of jeugd-reclasseringstaken. Wel moeten cliënt en/of ouders worden geïnformeerd. Wanneer toestemming ontbreekt en bovengenoemde uitzondering niet aan de orde is, kunnen gegevens toch worden verstrekt, indien sprake is van een overmachtsituatie (ook wel conflict van plichten genoemd). In die gevallen geldt het adagium «Nood breekt wet». De Wet op de jeugdzorg behoeft op dit punt dus geen aanpassing.

112

Verschillende aanbevelingen zijn vrij algemeen geformuleerd. Op deze aanbevelingen wordt in de brief van de staatssecretaris en de minister ook nauwelijks ingegaan. Kan uitgebreid worden verwoord op welke wijze er lokaal voldoende voorzieningen beschikbaar kunnen worden gesteld waardoor de uitstroom van 16-plussers uit de jeugdzorg wordt vergemakkelijkt?

De kamertrainingscentra en begeleid kamerwonen trajecten in de jeugdzorg bereiden deze jongeren zo goed mogelijk voor zodat de stap naar een meer zelfstandig bestaan vergemakkelijkt wordt (door middel van vertrektraining, coaching). Veel van deze jongeren hebben na uitstroom moeite met formele zaken als studietoelage, huisvesting, omgaan met geld, uitkeringsformulieren en ook met zaken als het vasthouden van een stabiele dagbesteding en een sociaal netwerk. Door gebrek aan structuur ontstaat vaak schooluitval of banenverlies. Deze jongeren hebben in principe behoefte aan een mix van ondersteunende maatregelen en aan gerichte coaching. Lokale instellingen zoals de sociale dienst, woningbouwcorporaties, het algemeen maatschappelijk werk of volwassenzorg (Licht Verstandelijk Gehandicapten, RIAGG) en de zorgstructuren rond school (ROC) kunnen jongeren daarin begeleiden. Maar ook hier geldt, dat instellingen moeten samenwerken en van elkaar moeten weten dat er een jongere in een begeleidingstraject zit. De samenwerking rond de betreffende jongere moet georganiseerd worden. Een goed voorbeeld daarvan is de aanpak Kamers met Kansen waar voor de doelgroep 16 plus wordt gewerkt aan een mix van wonen en begeleiding.

113

In het BMC rapport wordt de aansluiting tussen jeugdzorg en volwassenzorg als knelpunt ervaren. Kan nader worden ingegaan op de aansluiting van zorg als minderjarigen meerderjarig worden?

De overgang van jeugdzorg naar volwassenenzorg wordt vaker naar voren gebracht als problematisch. Momenteel wordt door de provincies, onder leiding van het Interprovinciaal Overleg, een notitie opgesteld over de aansluiting tussen jeugdzorg en volwassenenzorg. In deze notitie zal een analyse van de wettelijke situatie en de feitelijke stand van zaken rond de uitvoering worden gegeven alsmede van de problemen rond de aansluiting en de mogelijke oplossingen. De notitie wordt nog voor de zomer van 2007 verwacht.

114

In het eindrapport van het BMC wordt toegelicht dat provincies veelal van mening zijn dat de positie en verantwoordelijkheden van de gemeenten ten aanzien van jeugdbeleid (te) vaag en (te) vrijblijvend geregeld is in wet- en regelgeving. Gemeenten geven zelf aan dat het moeilijk is regie te voeren, omdat verschillende instellingen bovenlokaal werken. Worden deze signalen herkend door de staatssecretaris en de minister en bieden de aanbevelingen voldoende oplossingsrichtingen op dit gebied?

Ik herken deze signalen. Het is mijn bedoeling dat de ordening van gemeentelijke taken in Centra voor jeugd en gezin, de geschetste problemen zullen wegnemen. In mijn antwoord op vraag 103 ben ik hier concreter op ingegaan.

115

Op welke manier denkt het kabinet, op de verschillende niveaus, tot gewenste afspraken op het gebied van samenwerking en afstemming tussen instellingen te komen? Zijn er voldoende instrumenten aanwezig om deze samenwerking (financieel) af te dwingen?

Vooropgesteld: de verantwoordelijkheid om goed samen te werken ligt in eerste instantie bij de gemeenten, provincies en de uitvoerende instellingen. Al deze partijen hebben de aanbevelingen uit de evaluatie onderschreven en zullen de uitwerking met kracht ter hand nemen. Meer specifiek wil ik over de samenwerking het volgende opmerken: Ik ben in mijn antwoord op de vragen 71 en 79 reeds ingegaan op de initiatieven om de samenwerking tussen bureau jeugdzorg en de raad voor de kinderbe-

scherming te verbeteren. De implementatie van het GGZ-protocol en scholing van medewerkers van bureau jeugdzorg in GGZ-problematiek, moet leiden tot betere samenwerking tussen de bureaus jeugdzorg en de GGZ-instellingen (zie ook mijn antwoord op vraag 9). De ontwikkeling van Centra voor jeugd en gezin zal bijdragen aan een betere aansluiting tussen de provinciale jeugdzorg en het preventieve jeugdbeleid. Door de Centra voor jeugd en gezin zal het preventieve jeugdbeleid immers veel minder versnipperd zijn, waardoor samenwerking en afstemming eenvoudiger is te realiseren.

116

Op basis van welke informatie is het idee ontstaan van het verschuiven van beschikbare middelen van de achterkant naar de voorkant? Gaat dit idee niet teveel uit van de vooronderstelling dat de hulpvraag te sturen is? Hoe en wanneer denkt het kabinet een verschuiving van beschikbare middelen van de achterkant naar de voorkant van de keten te realiseren? Welke randvoorwaarden zijn hiervoor nodig?

Het idee van het verschuiven van de beschikbare middelen van de achterkant naar de voorkant van de keten is gebaseerd op de gedachte dat voorkomen beter is dan genezen. Deze gedachte is zeker niet uniek voor de jeugdzorg, maar daarom niet van minder grote waarde. Met een krachtig preventief jeugdbeleid valt bijzonder veel te winnen. De komende jaren zal speerpunt van mijn beleid zijn om in elke gemeente een of meer Centra voor jeugd en gezin te realiseren, waar men gemakkelijk terecht kan voor alle vragen en problemen op het gebied van opvoeden en opgroeien. Over deze Centra voor jeugd en gezin bent u eerder bij brief van 19 oktober 2006 (DJB/APJB-2718401) geïnformeerd.

Vragen SGP-fractie

117

Wanneer ontvangt de Kamer de verbeteragenda met gerichte acties en de bijbehorende termijnen?

Zie antwoord op vraag 20.

118

In het algemeen lijkt de kabinetsreactie op de evaluatie van de Wet op de jeugdzorg zich vooral te richten op bundeling van financieringsstromen. Waarom wordt daarvoor gekozen, terwijl de gesignaleerde knelpunten vooral betrekking hebben op het functioneren van de werkwijzen en de doelmatigheid in de praktijk?

Het is een misverstand dat het Kabinet zich met name zou richten op bundeling van financieringsstromen. De toenmalige staatssecretaris van VWS en de minister van Justitie hebben juist een brede verbeteragenda voor de jeugdzorg aangekondigd, in overleg met vertegenwoordigers van cliënten, mede-overheden en sector. De resultaten van dit overleg krijgen een plek in mijn programma voor jeugd en gezin.

119

Wat is de doelstelling achter het onderzoek naar een bundeling van de middelen voor de jeugdzorg en de zorg voor licht verstandelijk gehandicapten? Wordt er in dat onderzoek tevens gekeken naar (afstemming op) het gemeentelijke beleid voor opvoedingsondersteuning en de jeugd-GGZ? Wat is de achtergrond om te kiezen voor een bundeling van deze stromen boven bundeling met de gemeentelijke en/of de GGZ-taak?

Zie antwoord op vraag 21

120

Wat is de concrete doelstelling van de heldere afspraken tussen jeugd-GGZ en de jeugdzorg en wat is het bijbehorende tijdspad? Op welke onderdelen wil het kabinet deze afstemming vooral verbeteren?

Het protocol indicatiestelling jeugdigen met psychiatrische problematiek is op 12 april 2006 vastgesteld in bestuurlijk overleg van IPO en VWS. De formele besluitvorming bij andere protocolpartners vond hierna plaats in het voorjaar van 2006. Zie ook antwoord op vraag 9.

121

Zijn er ook nog nadelen verbonden aan het onderbrengen van de licht ambulante hulp in het gemeentelijke domein?

Op dit moment wordt in het kader van de ontwikkeling van de Centra voor Jeugd en Gezin in overleg met partijen nader uitgewerkt welke vormen van ambulante zorg geschikt zijn voor onderbrenging op lokaal niveau. Daarbij worden voordelen en nadelen in het kader van bijvoorbeeld schaalgrootte en transactiekosten meegenomen.

122

Worden er in 2007 nog extra activiteiten ondernomen om de tevredenheid over de snelheid van handelen bij het Bureau Jeugdzorg te verbeteren?

Op verschillende manier wordt op dit moment gewerkt aan het (verder) terugdringen van de doorlooptijden bij de bureaus jeugdzorg. De verkorting van de wachttijd na indicatiestelling die nu is bewerkstelligd, zal een gunstig effect laten zien op de doorlooptijden. Zolang een kind nog niet onder de hoede is van een zorgaanbieder, behoort bureau jeugdzorg immers actief de situatie van het kind te bewaken en indien nodig aanvullende actie te nemen. Als het wachten op zorg korter is, dan zal deze inzet af kunnen nemen. De capaciteit die daardoor vrij valt binnen bureau jeugdzorg kan worden ingezet om de doorlooptijden bij het bureau jeugdzorg terug te brengen. Verder kunnen alle bureaus jeugdzorg nu gebruik maken van de doorbraakmethode. Ook verwacht ik veel van het project «Verbetering Indicatiestelling BJZ» van de MOgroep. Hiervoor is een aantal indicatiestromen onderscheiden waarvoor ook de doorlooptijden worden vastgesteld. Het principe hierbij is: licht wat licht kan, zwaar wat zwaar moet en het gebruik van parallelle stappen in plaats van opeenvolgende stappen. Dit vergt aanpassing van de werkprocessen van de bureaus jeugdzorg, verbetering van de informatievoorziening tussen instellingen en deskundigheidsbevordering van medewerkers. Medio 2008 zullen de resultaten hiervan merkbaar worden. Voorsnog zie ik geen aanleiding extra activiteiten te starten. Ik zal de doorlooptijden echter nauwlettend monitoren en daar waar nodig provincies aanspreken op hun verantwoordelijkheden en vragen mij aan te geven welke (extra) stappen zij ondernemen om de doorlooptijden te beteugelen.

123

Hoe wil de staatssecretaris concreet bewerkstelligen dat de Bureaus Jeugdzorg meer gebruik gaan maken van beschikbare voorliggende voorzieningen? Worden er op dat vlak al activiteiten ondernomen?

Bij de ontwikkeling van de Centra voor jeugd en gezin worden efficiënte samenwerkingsvormen tussen de bureaus jeugdzorg en de voorliggende voorzieningen uitgewerkt.

124

Globalere indicatiestelling kan voordelen hebben, maar tegelijkertijd roept een dergelijke vorm van indicatiestelling wel de vraag op of aparte

Bureaus Jeugdzorg dan nog een bijzondere waarde hebben boven indicatie door de zorgaanbieder. Hoe oordeelt de staatssecretaris daarover?

Een voorsortering naar zorgvorm(en) blijft altijd nodig. Het gaat dan om de vraag of de cliënt aangewezen is op provinciaal gefinancierde jeugdzorg, jeugd-GGZ, zorg voor licht verstandelijk gehandicapten, gesloten jeugdzorg of een combinatie hiervan.

125

Worden er ook maatregelen genomen om niet alleen te zorgen voor een betere samenwerking tussen de Bureaus Jeugdzorg en de Raad voor de Kinderbescherming, maar ook voor een daarop afgestemde samenwerking in preventieve zin via de Centra voor Jeugd en Gezin?

De samenwerking met voorliggende voorzieningen van de bureaus jeugdzorg en de Raad voor de Kinderbescherming krijgt een versterking in de verdere uitwerking van de Centra voor jeugd en gezin. Ook nu al wordt ingezet op het beter gebruik maken van de bij die voorzieningen beschikbare informatie in de vervolgtrajecten bij de bureaus jeugdzorg en de raad én het toewerken naar meer eenvormigheid in de gebruikte instrumenten en werkwijzen voor signalering en risicotaxatie.

126

Op welke manier geven gemeenten vorm aan hun taken op het gebied van de preventieve jeugdzorg via de Wmo? Wordt deze taak door alle gemeenten adequaat opgepakt en zijn de provincies hier ook bij betrokken?

Gemeenten geven op verschillende manieren uitvoering aan hun taken op het gebied van het preventief jeugdbeleid via de Wmo. De vraag of gemeenten dit op adequate wijze oppakken maakt onderdeel uit van de evaluatie van de Wmo. Deze evaluatie zal binnen drie jaar na inwerking-treding van de Wmo plaatsvinden. In het kader van de Wet op de jeugdzorg en de Wmo maken gemeenten en provincies afspraken over de aansluiting tussen het preventief jeugdbeleid en de jeugdzorg. De mate waarin provincies betrokken zijn bij het preventief jeugdbeleid van de gemeente verschilt per gemeente en provincie. Er worden bijvoorbeeld afspraken gemaakt over deskundigheidsbevordering van lokale instellingen. Soms gaat de samenwerking ook verder, bijvoorbeeld door afspraken over indicatiestelling en het leveren van voorpostfunctionarissen in Centra voor jeugd en gezin-achtige voorzieningen.